

Přílohy

ke Zprávě o výsledcích hospodaření státního rozpočtu

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2008
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2008
- C) Zpráva o opatřeních v oblasti cen za rok 2008

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY

ZA ROK 2008

I. Výsledky cenové kontroly

Cenová kontrola v roce 2008 byla celkově zaměřena jednak na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, a jednak na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na pozemky nesloužících k podnikání a mléčné výrobky pro žáky. Dále byla pozornost kontroly zaměřena na ceny zařazené do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, na ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí. Cenové kontroly orientované na zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu. Oproti předcházejícím létům již finanční ředitelství neprováděla cenové kontroly ve zdravotnictví, kde působnost v tomto oboru přešla na resort Ministerstva zdravotnictví.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2008 celkem 365 kontrolních akcí. Ve správním řízení byla za porušení cenových předpisů vydána 164 rozhodnutí o uložení pokut v celkové výši 22 mil. Kč. V 10 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 1 706 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 21 mil. Kč. Do 31.12.2008 bylo uhrazeno 6 mil. Kč z pravomocně uložených pokut.

Výsledky provedených kontrol a řešených stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číselných údajích jsou obsaženy v následujícím přehledu:

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za období roku 2008 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních akcí (z toho na základě stížností)	Počet stížností, šetření a podnětů	Počet kontr.akcí celkem	Zaplacené pokuty (ze sl. 4) v tis. Kč
	Vydaná rozhodnutí (přikazy)		Pokuty v odvolacím řízení		Sniženo,zrušeno a vráceno v odvolacím řízení		Pravomocně uložené pokuty					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč				
pro hl. m. Prahu	2	1 001	0	0	0	0	2	1 001	21/14	24	31	1 001
v Praze	13	456	0	0	0	0	13	456	34/03	4	35	456
v Českých Budějovicích	12	1 330	0	0	0	0	12	1 330	29/00	0	29	364
v Plzni	24	1 888	0	0	3	-829	23	1 059	51/09	10	52	491
v Ústí nad Labem	24	10 179	0	0	4	-855	23	9 324	30/09	19	40	681
v Hradci Králové	27	287	0	0	1	-2	27	285	53/00	1	53	285
v Brně	46	2 443	0	0	0	0	46	2 443	70/11	16	75	685
v Ostravě	16	4 648	0	0	2	-20	16	4 628	42/03	11	50	1 874
Celkem	164	22 232	0	0	10	-1 706	162	20 526	330/39	85	365	5 837

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

Kontrola věcně usměrňovaných cen byla provedena u 73 subjektů. Ve správním řízení bylo vydáno 47 rozhodnutí a celková výše pokut činí 7 mil. Kč. Z toho bylo uhrazeno celkem 2 mil. Kč. Prošetřováno bylo celkem 10 stížností, z toho 6 bylo neoprávněných.

Kontrolou kalkulací cen bylo např. provedenou kontrolou zjištěno, že do kalkulace věcně usměrňovaných cen byly nadhodnoceny v položce ostatní přímé náklady zákonné odvody z mezd. Dále bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt jako prodávající se dopustil porušení cenových předpisů tím, že při uplatnění věcně usměrňovaných cen vody pitné dodávané odběratelům a cen za odvádění a čištění odpadních vod (z toho jen voda odvedená kanalizací nečištěná a voda odpadní čištěná) zahrnul do kalkulací těchto cen neoprávněně náklady na reprezentaci, pokuty a penále a vyšší podíl režijních nákladů, než odpovídalo danému zboží. Tímto postupem tak nebyl prodávajícím dodržen závazný postup při tvorbě věcně usměrňovaných cen, ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

Při další kontrole bylo zjištěno, že byly zakalkulovány vyšší než ekonomicky oprávněné náklady v položce odpisy a poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových v kalkulacích cen vody odpadní, uplatněných při prodeji. Při kontrole kalkulací bylo také zjištěno, že při výpočtu ceny pitné z vodovodu pro jednotlivé

odběratele bylo roční kalkulované množství pitné vody nižší, než ve skutečnosti bylo v daném roce vyúčtováno, čímž došlo k navýšení uplatněných cen a poškození kupujících.

Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování byla provedena u 44 subjektů, v 34 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 3 mil. Kč. Uhrazeno bylo 1 mil. Kč. Byla řešena 1 stížnost, která byla neoprávněná.

Bylo například zjištěno, že k porušení cenových předpisů došlo tím, že v kalkulacích ceny komunálního odpadu nebyl vyloučen ze zvolené základny pro propočet zisku (výnosů) příjem zákonné sazby základního poplatku za ukládání komunálního odpadu stanovené v příloze č. 6 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Na základě uvedeného porušení cenových předpisů vycházel při zpracování kalkulace věcně usměrňovaných cen kontrolovaný subjekt z nesprávně vyšší základny pro výpočet míry zisku.

Dále bylo kontrolou zjištěno, že docházelo k zahrnutí neoprávněných nákladů - nesprávně vyšších ročních fixních nákladů celé skládky, kde je ukládán i jiný než komunální odpad, a navíc tyto roční fixní náklady obsahovaly duplicitně náklady na rekultivace (finanční rezervy) skládky již zahrnuté v ročních provozních nákladech a dále náklady na pořízení hmotného majetku.

Opakovaně bylo zjištěno, že byly neoprávněně zahrnovány do uplatněných cen náklady za pokuty, za sociální pojištění k odměnám vyplaceným jednatelům, za zdravotní pojištění k odměnám vyplaceným jednatelům a za reklamu a inzerci související výhradně s jinou činností, zahrnutí položky „odpis pohledávek“ v základní kalkulaci a odložené daně z příjmu zahrnuté v propočtu správního režie.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo ověřováno u 14 provozovatelů. V 8 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 129 tis. Kč, které byly uhrazeny.

Kontrolami bylo zjištěno, že kontrolovanými subjekty byly porušeny cenové předpisy při provozování veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy tím, že v kontrolovaném období nebyl dodržen postup stanovený cenovými předpisy při výpočtu koeficientu „k“, a nebyl tak respektován závazný postup při tvorbě ceny podle § 6 zákona o cenách. Toto porušení spočívalo v tom, že nebyl přiměřený zisk

snížen v souladu s příslušnými regulačními výměry Ministerstva financí o částky přiznané dotace ze státního rozpočtu nebo rozpočtu krajů a obcí na nákup nových autobusů. Dále bylo zjištěno, že kontrolované subjekty do tohoto výpočtu opakovaně zahrnovaly v rozporu s regulačním pravidlem náklady, které byly uhrazeny tržbami z prodeje, příjmy společníků, nesprávně vyšší podíl režijních nákladů a nesprávně vyšší odpisy autobusů. Rovněž kontroly zjistily, že do propočtu byly také zahrnovány nesprávně stanovené výše tržeb bez daně z přidané hodnoty za linkovou dopravu, výše dotací na úhradu nákladů vzniklých z převzetí závazků veřejné služby, náklady smluvních pokut a úroků z prodlení, vyšší než zákonem stanovené sociální náklady a vyšší než ekonomicky oprávněná spotřeba elektrické energie.

Mléčné výrobky pro žáky

Cenová kontrola prověřovala dodržování správnosti postupu kontrolovaných subjektů při uplatňování maximálních cen stanovených pro prodej dotovaných mléčných výrobků pro žáky v období roku 2008 v souladu s ustanovením článku č. 14 odst. 3 písmena a) nařízení Komise (ES) č. 2707/2000, dále § 2 odst. 3 písm. a) nařízení vlády č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a výměrů MF č. 01/2008 a 04/2008, týkajících se stanovení maximálních cen mléčných výrobků pro žáky. Bylo provedeno celkem 55 kontrol v různých školách na území České republiky. Všechny kontroly byly ukončeny protokolem bez zjištění porušení cenových předpisů. Z uvedeného výsledku je patrné, že jsou již příslušní pracovníci zajišťující prodej mléčných výrobků pro žáky dobře seznámeni s podmínkami cenové regulace.

Rozúčtování vodného a stočného jednotlivým spotřebitelům

Pokud se jedná o tuto oblast, bylo v daném období ukončeno celkem 16 kontrol, kde podnětem k jejich provedení byla podání občanů. Ve 4 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 17 tis. Kč, které byly uhrazeny. Celkem bylo v této oblasti vyřízeno 27 stížností. Z toho 21 jich bylo neoprávněných.

V položce 2 části II. výměru MF č. 01/2008 je stanoven závazný postup pro rozúčtování vodného a stočného. Provedenými kontrolami bylo zjištěno, že prodávající bez dohody nejméně s polovinou spotřebitelů rozúčtoval vodné a stočné, podle počtu osob bez použití směrných čísel roční potřeby vody. Nesprávně použitým způsobem rozúčtování zaplatila část kupujících za vodné a stočné více než měla zaplatit v souladu s cenovými předpisy. Proávající uvedeným porušením cenových předpisů získal od části kupujících neoprávněně majetkový prospěch.

V jiných případech bylo zjištěno, že dohoda o způsobu rozúčtování vodného a stočného pro kontrolované období nebyla dodržena tím, že v kontrolovaném období nebyly při výpočtu poměru (koeficientu) porovnávány roční spotřeby vody (podíl souhrnu roční spotřeby dodané vody podle údajů poměrových měřidel), k fakturované roční spotřebě vody dodané - odvedené podle údajů fakturačního vodoměru dodavatele. Nedodržením uzavřené dohody o způsobu rozúčtování vodného a stočného nebyla splněna podmínka závazného postupu tvorby věcně usměrňované ceny.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce je regulováno maximálními cenami. V tomto případě se jedná zejména o pronájem městských pozemků pod vlastními garážemi, kůlnami, případně přístřešky (dočasné stavby), příjezdové plochy ke garážím a plochy pro skladování a parkování osobních vozidel. Dále o pronájem hrobových míst a s tím spojené poskytování služeb.

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 59 subjektů. Vydáno bylo 25 rozhodnutí o uložení pokuty. Celková výše uložených pokut činí 243 tis. Kč. Uhrazeno bylo 237 tis. Kč.

Uplatněním vyššího než maximálního nájemného z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, které nájemci uhradili, byly porušeny cenové předpisy podle § 15 odst. 1 písm. a) zákona o cenách, podle kterého prodávající poruší cenové předpisy, jestliže prodává za cenu vyšší než maximální podle § 5 zákona o cenách.

Při kontrolách bylo zjištěno, že za kontrolované období prodávající nevedl evidenci o cenách nájemného za pronájem hřbitovních míst podle § 4 odst. 2 prováděcí vyhlášky, neboť evidence neobsahovala údaje, z nichž je zřejmý druh zboží, určené podmínky, k nimž se cena vztahuje ani výši jednotkové ceny. Tím porušil cenové předpisy podle § 15 odst. 1 písm. f) zákona o cenách, podle kterého prodávající poruší cenové předpisy, jestliže nesplní své evidenční povinnosti.

V jiném případě bylo kontrolou zjištěno, že v průběhu kontrolovaného období prodávající, na základě některých nájemních smluv (pozemky užívané pro zajištění staveniště, holubárna s voliérou a pozemky pod vlastní plechovou garáží) uplatňoval nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce vyšší než maximální. Tím porušil cenové předpisy také podle § 15 odst. 1 písm. a) zákona o cenách.

Opakovaně bylo zjištěno, že ze strany kontrolovaných subjektů došlo k porušení cenových předpisů v případě pronájmu hrobových míst a s tím spojené poskytování služeb podle § 15 odst. 1 písm. c) zákona o cenách, a to nedodržením závazného způsobu tvorby cen stanoveného v § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách tím, že předložené cenové kalkulace byly v rozporu s výše citovanými cenovými ustanoveními, týkajícími se tvorby věcně usměrňovaných cen a kalkulace neměly potřebnou vypovídací schopnost, protože k výpočtům bylo použito různých plošných výměr a rozdílných předpokládaných nákladů na likvidaci odpadů, popřípadě částky nákladů nebyly aktualizovány.

Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly

Výše uplatňovaných věcně usměrňovaných cen za povinné technické prohlídky byla kontrolována u 17 poskytovatelů této služby. K porušení cenových předpisů došlo u 14 z nich. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 410 tis. Kč. Uhrazena byla částka ve výši 310 tis. Kč.

Kontrolní orgán provedenou cenovou kontrolou zjistil, že předložené kalkulace povinných technických prohlídek na jednotlivé kalendářní roky (2005, 2006 a 2007) nekorespondují se skutečně uplatněnými cenami, které nesledují kalendářní rok, ale jiné časové období platnosti ceny, např. od 1.1.2006 do 31.4.2007. Kalkulace povinných technických prohlídek prodávajícího pro jednotlivé typy a kategorie vozidel obsahovaly určité členění nákladů tj. spotřebu materiálu, mzdové náklady, služby a ostatní provozní náklady, avšak výše těchto jednotlivých nákladových položek nebyly doloženy účetnictvím.

Při další kontrole bylo zjištěno porušení ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) zákona o cenách, které bylo způsobeno nedodržením § 6 zákona o cenách, ke kterému došlo tím, že do cenové kalkulace byly neoprávněně v rozporu s pravidly věcného usměrňování cen započteny náklady na pronájmy salonku a na občerstvení, silniční daň soukromého vozidla, dar potápěčskému klubu, penále od finančního úřadu, vyšší než oprávněný podíl nákladů na spotřebu tepelné energie a roční podnikatelské pojištění. Dále do těchto cen byly neoprávněně zahrnuty náklady vedené na inventární kartě majetku - technické zhodnocení budovy. V daném případě, ve smlouvě o nájmu nebytových prostor, nebylo ustanovení o tom, že kontrolovaná společnost může pronajatý majetek odepisovat.

Kontrolou bylo dále zjištěno, že další kontrolovaný subjekt uplatnil do cenových kalkulací jednotlivých kategorií technických prohlídek také nákladovou položku „odpisy“ přesto, že již došlo k úplnému odepsání části hmotného majetku (konkrétně se jednalo o měření geometrie kol a zkušebnu brzd). Nezohlednění této skutečnosti v kalkulacích vyústilo ve skutkový stav, že kalkulační položka „odpisy“ obsahovala vyšší než ekonomicky oprávněné náklady.

Výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Kontrolní činnost ve sledovaném období byla zaměřena na kontrolu dodržování pravidel pro stanovení věcně usměrňovaných cen u subjektů, jež jsou držiteli oprávnění k měření emisí silničních motorových vozidel. Cenová kontrola byla provedena u 32 poskytovatelů této služby. Bylo vydáno 18 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 1 mil. Kč. Uhrazeno bylo 297 tis. Kč.

Prověřením nákladových položek cenových kalkulací výkonů stanic měření emisí silničních motorových vozidel ve stanici měření emisí bylo zjištěno, že některé položky, konkrétně „osobní náklady“ a „odpisy“, obsahují zčásti vyšší než ekonomicky oprávněné náklady. Skutečné odpisy dlouhodobého hmotného majetku se pohybovaly v kontrolovaném období v nižší úrovni, než zahrnovala kalkulace. U osobních nákladů došlo k zásadnímu poklesu skutečně vyplacených mezd v daném období oproti kalkulovaným. Kontrolou předložených dokladů bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt do kalkulace regulované ceny zahrnul i náklady na činnosti, které s regulací cen nesouvisí.

V jiném případě kontrola zjistila, že v nákladech byly společně s prováděnou činností měření emisí zahrnuty také činnosti související s provozem pneuservisu a karosárny. Společné náklady, které byly zahrnuty při tvorbě cen do kalkulace za provedenou službu měření emisí, nebyly rozděleny i na další výše uvedené činnosti.

Dále cenová kontrola zjistila, že v kontrolovaném období byla do správní režie neoprávněně zahrnuta položka náklady na reprezentaci, což je ekonomicky neoprávněný náklad.

Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Celkem bylo provedeno 8 kontrol, ve 2 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Pokuty byly uloženy v celkové výši 10 mil. Kč. Pokuta ve výši 1 mil. Kč byla uhrazena.

Zákon o cenách v ustanovení § 2 stanoví, že prodávající nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk, nebo k tomu, aby narušoval tržní prostředí uplatňováním podnákladových prodejních cen. Kupující nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů.

Kontrolou bylo zjištěno porušení cenových předpisů podle § 15 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., ke kterému došlo tím, že kontrolovaný subjekt, zneužil svého výhodnějšího hospodářského postavení vůči kupujícímu tím, že v průběhu roku 2005 a 2006 uplatnil cenu za poskytování veřejné služby zajištění dopravní obslužnosti vyšší než cenu obvyklou odvozenou z cen srovnatelných služeb na trhu. Tímto jednáním kontrolovaný subjekt, zneužil své hospodářské postavení ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb. a získal za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2006 nepřiměřený hospodářský prospěch v celkové výši 9 mil. Kč. Pokuta byla uložena ve výši celkového prokázaného neoprávněně získaného majetkového prospěchu.

V tomto případě po určité období byla provozovatelem městské dopravy účtována městu cena vyšší než obvyklá. Jednalo se o případ, kdy se skutečně provozovatel městské dopravy nalézal po jisté období ve výhodnějším hospodářském postavení. V dané situaci na příslušný trh nemohl jako dodavatel dopravní služby vstoupit ihned jiný dopravce, protože to vylučovala jednak nemožnost okamžitého vypovězení smlouvy s městem o závazku zajištění dopravní obslužnosti, dále povinnost města zajistit nepřetržitě bezproblémové fungování MHD na jeho území i doba potřebná k zajištění náhradního dopravce.

Kromě kontrolovaného subjektu, navíc žádný jiný dopravce neměl platné licence na provozování MHD na území města. Z těchto důvodů se kontrolovaný subjekt nacházel po určité období ve výhodnějším hospodářském postavení, které zneužil k získání neoprávněného majetkového prospěchu.

Další pokuta za porušení ustanovení § 15 odst. 3 zákona o cenách, konkrétně za zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, byla uložena za stanovení a uplatňování cen za povinné placené zveřejnění účetní závěrky na internetu prostřednictvím Portálu veřejné správy v části Obchodní věstník. Uplatňované ceny obsahovaly ekonomicky neoprávněné náklady související se zveřejněním v Obchodním věstníku. Pokuta byla uložena ve výši 1 mil. Kč. Tento kontrolovaný subjekt vydává více než 20 periodických titulů, které jsou jak na internetu (příslušné weby), tak v listinné podobě. Impulzem k provedení této kontroly byly podněty účetních jednotek.

Předmětem kontroly byly kontrolovaným subjektem uplatňované ceny za povinné zveřejnění účetní závěrky na internetu prostřednictvím Portálu veřejné správy v části Obchodní věstník, platné od 27.4.2006 ve výši 7 tis. Kč bez DPH (při podání podkladů v elektronické podobě) a 8 tis. Kč bez DPH (při podání podkladů v listinné podobě). Kontrolované období bylo vymezeno dobou od 15.3.2006 do 3.4.2007, kdy zákon o účetnictví v platném znění stanovil účetním jednotkám s povinností auditu povinnost zveřejnit účetní závěrku rovněž v Obchodním věstníku.

Kontroly značení zboží a plnění evidenčních povinností

Celkem bylo provedeno 12 kontrol. Bylo vydáno 11 rozhodnutí. Kontroly se týkaly značení zboží cenami a vedení cenových evidencí. Celková výše uložených pokut byla 57 tis. Kč s tím, že uhrazeno bylo 21 tis. Kč.

K porušení ustanovení § 15 odst. 1 písm f) zákona č. 526/1990 Sb., které bylo způsobeno nedodržením § 11 zákona o cenách došlo tím, že nebyla vedena a uchovávána evidence o cenách uplatňovaných při prodeji spotřebního zboží prodávaného konečnému spotřebiteli a dále pak nedodržením § 13 odst. 2 zákona o cenách a to tím, že spotřební zboží nebylo v okamžiku nabídky označeno cenou vztahenou k jednotkovému množství a určeným podmínkám a ani jinak nebyla na viditelném místě zpřístupněna informace o této ceně.

Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí

Šetření cen týkající se dodávek středních terénních nákladních vozů včetně učebně výcvikové základny a prostředků logistické podpory pro Armádu České republiky.

Místně příslušné finanční ředitelství provedlo na základě pověření Ministerstva financí cenové šetření týkající se dodávek středních terénních nákladních vozů včetně učebně výcvikové základny a prostředků logistické podpory pro Armádu České republiky. Šetření se zaměřilo na dodržování zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a prováděcích vyhlášek k tomuto zákonu. Součástí šetření byly i objemově a finančně rozhodující dodávky subdodavatelů. Šetření bude pokračovat i v dalším období, po které budou vozy dodávány armádě. Jedná se proto zatím o průběžné dílčí výsledky provedeného šetření.

Finanční ředitelství se zaměřilo na ověření ceny automobilu nákladního terénního středního (ANTS) – valník, který představuje 92,3 % celkového finančního objemu zakázky.

Bylo zjištěno, že kalkulované náklady společnosti odpovídaly cenám jednotlivých komponentů a cenám provedených prací, sjednaných v dodavatelských smlouvách s jednotlivými subdodavateli. U zahraničních dodávek byly sjednané ceny v EUR přepočteny u dodávek realizovaných v roce 2007 aktuálním kurzem, pro rok 2008, kdy kurz klesl, byl proveden s ohledem na ustanovení smlouvy kontrolní propočet na fixní kurz.

Finanční ředitelství se v další fázi svého šetření zaměřilo na objemově a finančně rozhodující dodávky subdodavatelů.

Šetřením bylo zjištěno, že fakturované ceny dodávek se pohybovaly prakticky v úrovni nákladů.

V souvislosti s obecnými ustanoveními vyhlášky č. 581/1992 Sb. dále finanční ředitelství konstatovalo, že určené podmínky pro sjednání cen ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 vyhlášky obsahují v daném případě název zboží podle platných technických podmínek nebo zadání, kvalitativní podmínky i dodací podmínky podle specifických požadavků kupujícího vyjádřených ve smlouvě.

Cílem šetření bylo prověřit věcné správnosti a kompletnosti vybrané realizované zakázky z hlediska oprávněnosti nákladů a přiměřenosti zisku. Šetřením bylo zjištěno, že u vlastní produkce nebyly v nákladových kalkulacích nalezeny ekonomicky neoprávněné náklady, které by významnějším způsobem ovlivnily sjednané ceny. U subdodávek kalkulované ceny odpovídaly cenám vstupů jednotlivých komponentů nebo cenám prací sjednaných v dodavatelských smlouvách se subdodavateli. Propočtem dosahované průměrné míry zisku u již realizovaných dodávek bylo shledáno, že prakticky koresponduje s deklarovanou výší zisku v cenové nabídce. Výši zisku v návrhu ceny lze považovat ve srovnání s mírou zisku dosahovanou u obdobných výrobků v tuzemsku i v zahraničí za přiměřenou (i když kvantitativně se jeví jako vyšší z důvodu odlišného účetního systému aplikovaného zahraničními firmami). Kalkulovaný zisk je přiměřený a srovnatelný i s výší zisku dosahovaného u obdobných zakázek kontrolované společnosti.

Šetření ve věci uplatňování podnákladových cen jízdného

V tomto případě se finanční ředitelství zaměřilo na rozsáhlé šetření cen jízdného v linkové dopravě na lince Praha - Karlovy Vary a zpět za účelem zjištění, zda nedochází k eventuálnímu zneužití hospodářského postavení podle ustanovení § 2 odst. 3

zákona č. 526/1990 Sb., narušením tržního prostředí. Šetření případných podnákladových cen bylo vyvoláno žádostí o prověření výše cen jednoho z konkurenčních dopravců. Šetření se týkalo vymezeného období roků 2007 a 2008.

V rámci provedeného šetření byla provedena analýza příslušného trhu z hlediska věcného, prostorového (územního) i časového.

Bylo rovněž zhodnoceno postavení jednotlivých provozovatelů na daném trhu, tj. na trase Praha – Karlovy Vary. V rámci toho byly m.j. kvantifikovány tržní podíly jednotlivých subjektů působících na vymezeném trhu a jejich vývoj v období let 2007 a 2008, a to podle četnosti spojů a ujetých kilometrů.

Předmětem zkoumání byl také vývoj zisku na ujetý kilometr u jednotlivých provozovatelů se závěrem, že většina dopravců působících na lince Praha - Karlovy Vary uplatňuje na této lince podnákladové ceny.

Pozornost v rámci šetření byla věnována srovnání cen za jízdu na obdobných trasách. Bylo přitom zjištěno, že ceny jízdného na pevné datum uplatňované jinými dopravci na obdobných trasách jsou srovnatelné s cenami pěti dopravců působících na lince Praha - Karlovy Vary.

Finanční ředitelství závěrem konstatovalo, že na vymezeném trhu, kde působí pět dopravců, stále existuje účinná hospodářská soutěž, a to přesto, že jeden z pěti provozovatelů z trhu v průběhu šetřeného období z této trasy odešel. Konkurenční klima ve vymezeném období tedy zůstalo zachováno a nedošlo k vážnějšímu narušení tržního prostředí.

ZÁVĚR

Celkově lze konstatovat, že výsledky činnosti cenové kontroly na finančních ředitelstvích zcela jednoznačně prokazují odůvodněnost výkonu cenové kontroly a nutnost jejího dalšího pokračování.

Výsledky kontrolní činnosti nadále potvrzují nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany značné části kontrolovaných podnikatelských subjektů. Toto dokazují i souhrnné výsledky, kdy z celkem 365 provedených kontrolních akcí bylo v 162 případech zjištěno porušení cenových předpisů, což představuje cca 44 %.

V některých oblastech bylo zjištěno porušení cenových předpisů ve více než 50 % provedených kontrolních akcí. Jedná se o STK (82 %), komunální odpad (77 %), voda pitná dodaná a odvedená (64 %), autobusová doprava (57 %) a měření emisí (56 %).

II. Výsledky daňové kontroly

Základními právními normami, které upravují působnost a činnost územních finančních orgánů jsou zákony č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje postavení a úkoly územních finančních orgánů jako orgánů státní správy působících v oblasti správy, řízení a kontroly příjmů plynoucích do státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů České republiky.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“), upravuje správu daní, poplatků, odvodů záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmem státního rozpočtu státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů nebo Národního fondu.

Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. Podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět také místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob. Vyhledávací činnost dle § 36 ZSDP nabírá v posledních letech na významu právě pro kontrolní činnost.

Celkové výsledky činnosti při provádění daňových kontrol a místních šetření v roce 2008 **jsou následující:**

V roce 2008 provedly finanční úřady **86 087 daňových kontrol** a **106 778 místních šetření**. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených **daňových kontrol** činily doměřené daně **6 820 mil. Kč**. K výsledkům kontrolní činnosti je třeba uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2008 snížena celkem o **2 591 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2008 ukazuje následující tabulka:

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol	Počet místních šetření
Daň z přidané hodnoty	18 714	1 686 312 989	46 078
Daně spotřební	0	0	46
Daň z příjmů PO	11 850	3 998 655 433	12 371
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	20 214	876 696 012	25 319
Daň z příjmů FO – záv. činnost	12 959	192 874 937	4 930
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	5 628	34 200 261	798
Daň z nemovitostí	6 922	9 151 054	8 203
Daň dědická darovací a z přev. nem.	74	7 831	5 510
Daň silniční	9 726	13 023 021	3 523
Celkem	86 087	6 820 921 538	106 778

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola a na daňové subjekty, u nichž je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. K systémovému výběru daňových subjektů využívají pracovníci finančních úřadů systém ADIS, úlohu „Výběr subjektů ke kontrole“, umožňující kvalifikovaný výběr daňových subjektů na bázi hodnocení vybrané množiny ukazatelů. Významný vliv na určení daňových subjektů ke kontrole mají i výsledky analyticko-vyhledávací činnosti pracovníků.

Oproti roku 2007 došlo v souhrnu k poklesu počtu provedených daňových kontrol o 5 % a zároveň došlo k nárůstu výše doměrků, a to o 17 % hodnoty doměrku roku 2007.

Mezi hlavní skutečnosti, které mají vliv na počet a výsledek daňových kontrol patří to, že odborná a především časová náročnost prováděných kontrol neustále narůstá, a to především z důvodů náročnosti prokazování konkrétních skutečností v daňovém řízení.

Ze strany daňových subjektů přetrvává nejen snaha vyhnout se zahájení daňových kontrol, ale i neúměrně ztěžovat a protahovat daňové řízení, a to formou požadavků na provedení dalších a dalších svědeckých výpovědí, popřípadě zopakování protokolárních jednání se svědky apod. Správci daně obtížně čelí případům procesních obstrukcí, nepřebírání pošty, vyhýbání se jednání vyžadování neúměrně dlouhých dob k předložení důkazních prostředků, udělování nových plných

mocí. Řízení bývají často prodlužována vznášením procesních námitek a stížností na jednání kontrolorů, které jsou ve většině případů neoprávněné. Také daňoví poradci často prodlužují dobu kontroly – omlouvají se na jednání ze zdravotních důvodů, předkládají jen částečná účetnictví, vznášejí různé námitky, odjíždějí na zahraniční služební cesty apod. Často jsou takové kroky účelové s cílem získat čas např. pro přesuny majetku. Podklady ke kontrole jsou předkládány až po písemných výzvách nebo nejsou předkládány vůbec. To často vede k nutnosti stanovovat daň podle pomůcek a tím se prodlužuje doba kontroly, protože správce daně musí vyhledávat pomůcky nezbytné k vyměření daně. Operace spojené se změnou místní příslušnosti daňového subjektu opět zpomalují dokončování daňových kontrol. Narůstají komplikace při jednání s daňovými subjekty, některé jsou zcela nekontaktní nebo mění sídlo či bydliště. Specifickým problémem je podnikání cizích státních příslušníků.

Stále méně jsou zjišťovány „klasické“ nálezy, které vyplývají z neznalosti účetní a daňové legislativy. Ve stále vyšším počtu se objevují „kvalifikované“ daňové úniky, které naopak vycházejí z dokonalé znalosti daňové problematiky a zejména z nedostatků daňové, ale i nedaňové legislativy.

Nadále dochází k upřednostňování provádění časově méně náročných místních šetření před zahájením daňové kontroly. Tento nástroj se využívá nejčastěji ke zjištění oprávněnosti nadměrného odpočtu u daně z přidané hodnoty. Místní šetření umožní správci daně zmapovat činnost daňového subjektu a odhalit snadněji potencionální doměrek. Na základě provedeného místního šetření analyzuje správce daně zjištěné skutečnosti a po jejich zhodnocení realizuje následně u daňového subjektu zahájení daňové kontroly.

Za poslední rok došlo na finančních ředitelstvích a finančních úřadech k zintenzivnění vyhledávací činnosti, a to využíváním signálních informací, zlepšením přípravy na daňovou kontrolu vč. posílení analytické činnosti, kvalitnějším využitím úlohy ADIS „Výběr daňových subjektů ke kontrole“. Za poslední rok se rozšířilo využívání programu IDEA, který slouží pro elektronickou kontrolu účetnictví a to nejen v odděleních specializované kontroly.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto **nejzávažnější nedostatky**:

Při kontrolách **daně z příjmů právnických osob** jsou zjišťovány obdobné nedostatky jako v předchozích letech. Opakovaně jsou zjišťovány nedostatky ve vedení účetnictví, nedodržování zákona o účetnictví a porušování českých účetních standardů, a to především v oblasti nedokončené výroby, věcné a časové souvislosti

nákladů, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, ale i neúčtování nákladů, nezpracování vnitřních předpisů a směrnic tam, kde účetní předpisy tuto povinnost účetním jednotkám ukládají.

Nedostatky byly zjišťovány zejména při kontrolách správnosti vykázaného daňového základu. K jeho ovlivňování docházelo nejčastěji chybným časovým rozlišováním nákladů a výnosů, nesprávnou tvorbou a zaúčtováním zákonných rezerv a opravných položek, nesprávným odpisováním hmotného a nehmotného majetku, různými transakcemi za použití jiných než obvyklých cen, zatajováním případně neuváděním všech zdanitelných výnosů. Dále byl daňový základ neoprávněně snižován o náklady související s pořízením majetku, o náklady nesouvisející s podnikáním, o fiktivní faktury, o účtování o nedokončené výrobě, o náklady na technické zhodnocení, o nedoložené a neprokázané daňové náklady. Neziskové subjekty často chybně člení příjmy (výnosy), které jsou předmětem daně, od těch, které předmětem daně nejsou, popř. jsou od daně osvobozeny. Totéž obdobně platí pro výdaje (náklady). Množí se též obchodní či peněžní transakce směřující z nebo do „daňových rájů“ za účelem neoprávněné optimalizace daňové povinnosti.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob** je nejčastější příčinou doměrku zjištění týkající se zatajování příjmů u činností, kde jsou tržby přijímány v hotovosti např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb. Dále bylo zjištěno, že již velmi málo zjištění správce daně má charakter jednoduchého a jednoznačného pochybení poplatníka. Častým zjištěním naopak je, že poplatník nemá v pořádku zákonné evidence a nezřídka ve snaze snížit daňový základ neuvede v daňovém přiznání všechny zdanitelné příjmy nebo zvyšuje výdaje fiktivními nebo zfalšovanými podklady často vystavenými nekontaktními osobami.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** správci daně zjišťují nedostatky, které spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Objevují se pochybení ve formě nedostatečně vyplněného prohlášení k dani, neuvedení změn v prohlášení, které mají vliv na výši odčitatelných položek, případy nesprávného uplatnění nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastírání skutečného stavu stavem formálně právním, kdy faktický pracovní právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost. Opakovaně jsou zjišťovány případy, že plátcí vyplácejí zaměstnancům s jejich souhlasem vyšší mzdy, než jsou ve skutečnosti uváděny v mzdových listech a v účetnictví. Nadále se objevují porušení spojená

s ekonomickým pronájmem pracovní síly. Byly zjištěny případy chybného přiznávání daňového bonusu při nesplnění podmínek stanovených § 35c a § 35d zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** obdobně jako v minulých letech je zjišťována skutečnost, že plátcí nejsou schopni věrohodným způsobem prokázat uplatňovaný nárok na odpočet daně. Jedná se o případy uplatňování nároku na odpočet daně z přidané hodnoty z dokladů vystavených neplátcí, a o neoprávněné čerpání odpočtu daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění, která ve skutečnosti nejsou poskytnuta. Předmětná plnění se objevují v oblasti reklamy a zprostředkování. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou zjišťovány nedostatky především v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, uplatnění nároku na odpočet daně v případě přijatých plnění, které nejsou použity pro uskutečňování ekonomické činnosti. uplatnění nároku na odpočet daně na základě dokladu vystaveného osobou, která není plátcem daně (většinou byla registrace zrušena z moci úřední). Plátcí provozující obchodní činnost a přijímající tržby v hotovosti často vykazují nízký koeficient podílu přijatých a uskutečněných plnění a zákonným způsobem neevidují ceny a slevy, vykazání pořízení zboží z jiného členského státu. Dělalí chyby při uplatňování daně při změně režimu. Nevykazují uskutečněná osvobozená plnění bez nároku na odpočet, čímž dochází ke zkreslování koeficientu a chybnému uplatňování nároku na odpočet. Uplatňují chybné sazby daně u stavebně montážních prací, případně u převodu staveb. Neoprávněně vykazují osvobozené plnění – dodání zboží do JČS (není prokázáno, že zboží bylo odesláno nebo přepraveno z tuzemska). Neodvádějí daně z přijaté úplaty, z bezúplatného dodání zboží. Neprokážou vývoz zboží do třetí země.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

V oblasti výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně bylo v roce 2008 provedeno celkem **13 569 kontrol** či místních šetření, které zabezpečilo 534 pracovníků z 88 finančních úřadů. Předmětem těchto kontrol bylo primární prověření, zda příjemcům dotací, návratných finančních výpomocí a jiných forem účelově poskytovaných prostředků ze státního rozpočtu, státních fondů a fondů Evropské unie (dále jen „dotace“), jakož i organizačním složkám státu, nevznikla povinnost úhrady odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně, tj. zda se nedopustili porušení povinností v souvislosti s poskytnutím uvedených prostředků. Kontroly byly provedeny jak na základě vlastní vyhledávací činnosti, tak na základě obdržení podnětů od poskytovatelů a jiných kontrolních orgánů působících v oblasti dotací.

Prověřeno bylo **přes 56 mld. Kč**. Zkontrolováno bylo **25 283 dotovaných projektů**, resp. akcí. Na základě provedených kontrol bylo vyměřeno celkem **4,4 mld. Kč** odvodů za porušení rozpočtové kázně a **3,03 mld. Kč** k nim příslušného penále.

Nejvíce kontrol bylo zaměřeno na dotační tituly **podpory podnikání, aktivní politiku zaměstnanosti, vědu a výzkum a činnost organizačních složek státu**. Dohromady bylo v uvedených oblastech provedeno **2 903 kontrol**, což je **21,5 %** z celkového počtu kontrol. Jednalo se zejména o kontrolu prostředků na vytvoření nových pracovních míst, rekvalifikační kurzy, podpory odborné praxe absolventů. V nemalé míře finanční úřady reagovaly na podněty k uložení odvodů za porušení podmínek u nízko úročených půjček poskytovaných v rámci oblasti podpory podnikání. Nejvyšší podíl na těchto kontrolách mají finanční úřady působící v regionech s vysokou nezaměstnaností a v regionech postižených restrukturalizací těžkého průmyslu. Výše jednotlivě kontrolovaných prostředků odpovídá tomuto typu dotace – pohybuje se v řádech tisíců Kč u dotací poskytovaných v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, resp. v řádech statisíců v případech dotací a půjček na podporu podnikání. Pochybení u těchto dotací spočívala především v přecenění podnikatelských možností a schopností jednotlivých příjemců. Z toho plynulo nedodržování minimální lhůty udržení vytvořených pracovních míst, zejména však neschopnost splácení poskytnutých půjček.

Finanční úřady se shodně jako v předcházejícím roce při své kontrolní činnosti ve značné míře věnovaly dotacím směřujícím do oblastí **bydlení a komunální infrastruktury**. Případy pochybení příjemců dotací (zejména obcí), která měla zásadní vliv na splnění účelu poskytnutých prostředků byla zjišťována spíše výjimečně. Nejčastějšími pochybeními v této oblasti jsou nedodržení termínů stanovených pro ukončení realizace dotovaných akcí (kolaudace), nedodržení podílů vlastních zdrojů na financování akce a různá pochybení při administraci dotovaných projektů a akcí. Finanční úřady v této oblasti vykázaly **2 535 kontrol**, což je **18,7 %** z celkového počtu všech kontrol.

Třetí největší kontrolovanou oblastí tradičně zůstávají **dotace do zemědělství**, které v uplynulém roce tvořily **17,2 %** z celkového počtu kontrol. Celkem jich bylo v této oblasti provedeno **2 229**. Kontroly probíhaly v oblasti dotací poskytnutých na zlepšování zdravotního stavu osiva, neškodných odstraňování kadáverů, přímých dotací na ornou půdu, na velké dobytčí jednotky, na krávy bez tržní produkce mléka, na poradenství v zemědělství, ale též u dotací poskytovaných Ministerstvem zemědělství do oblasti vodního hospodářství. V posledně jmenované oblasti téměř systematicky dochází ze strany příjemců ke snaze nejrůznějšími způsoby obejít splnění povinnosti vložit stanovenou výši vlastních zdrojů do financování akce.

Stále probíhá splácení návratných finančních výpomocí, poskytovaných zemědělcům v letech 1991-5, které je řešeno neustálým prodlužováním jejich splatnosti, což značně snižuje šanci na jejich vrácení a pouze prodlužují agonii zbývajících dlužníků (příjemců těchto návratných finančních výpomocí, kteří je doposud nesplatili).

Od roku 2008 se finanční úřady v rámci posuzování porušení rozpočtové kázně zaměřily nově na dodržování podmínek, resp. pravidel pro **výběr dodavatelů dle zákona o veřejných zakázkách**. Za tímto účelem bylo zajištěno základní proškolení všech pracovníků oddělení dotací v oblasti zadávání veřejných zakázek. Výběr dodavatelů dotovaných projektů je totiž jednou z prioritních povinností příjemců dotací, na kterou je kladen, zejména u projektů financovaných za účasti prostředků z fondů EU, zvláště silný důraz. Přestože rozšíření posuzování porušení rozpočtové kázně i na tuto oblast vede ke zvýšení náročnosti kontrol, z prvních výsledků je patrné, že nedodržování pravidel pro výběr dodavatelů zřejmě bude jedním z nejčastějších, a to poměrně zásadních, pochybení příjemců dotací.

Nedílnou součástí kontrolní činnosti finančních úřadů při výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je kontrola **projektů hrazených s pomocí prostředků EU**. Společným znakem kontrol těchto projektů je značně komplikovaná provázanost požadavků orgánů EU na administraci, včetně způsobů financování a české národní legislativy, upravující poskytování dotací. Výsledkem toho je značně nepřehledné nastavení povinností vůči příjemcům dotací, jakož i nastavení způsobů financování, které nejsou v právních předpisech upraveny. To má za následek zvýšení komplikovanosti kontrol a ztížení pozice finančních úřadů ve vztahu k příjemcům při řešení sporných záležitostí. S těmito problémy, tak jako v minulých letech, se finanční úřady potýkaly u naprosté většiny z **310 kontrolních šetření** u příjemců dotací z EU provedených v roce 2008.

Jedním ze základních nástrojů, který pomáhá finančním úřadům v jejich kontrolní činnosti je **informační systém CEDR**, který primárně poskytuje správcům daně informace o poskytnutých dotacích, návratných finančních výpomocích a všech ostatních obdobných transferech z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, všech státních fondů, Národního fondu i státních finančních aktiv. Rok 2008 měl být prvním rokem, kdy ze strany poskytovatelů dotací bude probíhat průběžné a kompletní zadávání údajů o poskytnutých dotacích a o jejich příjemcích. Toto očekávání se s ohledem na přetrvávající technickou nepřipravenost mnoha poskytovatelů zcela nenaplnilo. Přesto nejvýznamnější zlepšení situace nastalo především u poskytovatelů prostředků z fondů EU, kdy byly v roce 2008 zadány informace o poskytnutých 13,2 mld. Kč oproti informacím o 3,3 mld. Kč zadáným v roce 2007. Poskytovatelé

též začali ve velké míře využívat službu tohoto informačního systému v podobě okamžité informace o výsledku provedených kontrol, výši stanoveného odvodu a důvodech vyměření, tj. kde a jakým způsobem příjemce dotace či návratné finanční výpomoci porušil rozpočtovou kázeň. Tyto informace pak mají možnost využít při administraci dotovaných projektů a zejména při hlášení nesrovnalostí.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANČÍ

ZA ROK 2008

1. Daňové a celní příjmy

Na účtech Celní správy ČR (dále jen „CS“) byly k 31. 12. 2008 vedeny celní a daňové příjmy v celkové výši **138 645,6 mil. Kč** (není zde započítán výběr cla odvedený do EU ve výši 5 000,8 mil. Kč). Vzhledem ke skutečnosti, že podíl CS na

/v mil.Kč/

Název účtu	P ř í j m y			
	z dovozu	vnitrost.SPD	vnitrost.ost.	celkem
Daň z přidané hodnoty	250,60			250,60
SPD z vína	2,97	332,88		335,85
SPD z minerál.olejů	5,82	84 200,92		84 206,74
SPD z lihu a lihovin	21,50	7 055,90		7 077,40
SPD z piva	0,70	3 559,29		3 559,99
SPD z tabák.výrobků	6,62	-1,40		5,23
SPD z tabák.nálepek		37 501,25		37 501,25
Vratky-ozbr.silám ciz.států		0,00		0,00
Vratky-zelená nafta		-1 517,29		-1 517,29
Vratky-pro výrobu tepla		-598,32		-598,32
Vratky-ostatní benzíny		-13,29		-13,29
Vrácení daně os.s imun.		-13,41		-13,41
Clo před vstupem do EU	7,54			7,54
Clo po vstupu do EU*	2 196,17			2 196,17
Správní poplatky	2,42			2,42
Príslušenství	22,04		17,12	39,16
Ostatní příjmy			0,01	0,01
Blok.pokuty na místě zaplac.			372,80	372,80
Pokuty v říz.spr.			439,34	439,34
DES ostatní			2 339,76	2 339,76
Daň z elektřiny		1 019,22		1 019,22
Daň z plynů		1 002,90		1 002,90
Daň z pevných paliv		431,60		431,60
Vrácení daně z elektřiny		-0,03		-0,03
Vrácení daně z plynů		-0,02		-0,02
Vrácení daně z pevných paliv		0,00		0,00
Pokuty z.13/1997 Sb.a 111/1994			0,03	0,03
C E L K E M	2 516,40	132 960,18	3 169,07	138 645,65

*) v této částce není započítán výběr cla do EU

příjmu ze cla, který vyplývá z uzavřené dohody o společné spolupráci s Celní správou Belgického království (projekt Toyota), není odváděn na účet CS, ale na účet MF, není zde výše tohoto podílu rovněž započtena, ačkoliv činí 37,2 mil. Kč. Nejvyšší podíl na celkových příjmech vykazuje inkaso vnitrostátní spotřební daně (95,9 %), inkaso dělené správy se na příjmech podílí 2,3 % a příjmy vyplývající z dovozu zboží 1,8 %. **V porovnání s rokem 2007 došlo k poklesu inkasa celkových příjmů CS o 5 920,9 mil. Kč, tj. o 4,1 %.**

2. Pohledávky a nedoplatky

2.1. Pohledávky a nedoplatky v celním řízení

Celková výše pohledávek činila ke dni 31.12.2008 částku **6 093,8 mil. Kč**. V této sumě pohledávek jsou zahrnuty nejen pohledávky a nedoplatky vzniklé neuhrazením cla a daní za zboží propuštěné do režimu volného oběhu, případně po skončení režimu s dočasným osvobozením od cla, ale i pohledávky předepsané platebními výměry za nedodání zboží v režimu tranzit, celní dluhy vyměřené dodatečnými platebními výměry a platebními výměry vydanými na základě následných kontrol, kdy u těchto případů není zajištěn celní dluh, a neuhrazené pohledávky, kdy deklarant měl povolení nezajišťovat celní dluh. Jsou zde zahrnuty také platební výměry na úrok z prodlení a penále při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu.

Celkový stav nedoplatků ke dni 31.12.2008 činí **5 804,6 mil. Kč**. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

	v tis. Kč
CLO	516 134
DPH	1 734 464
SPD	2 858 407
Nedoplatky cla a daní z dovozu	5 109 005
Příslušenství: penále, úroky	594 610
pokuty	19 323
exekuční náklady	81 663
Nedoplatky celkem	5 804 601

Na celkové výši nedoplatků mají největší podíl :

- nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí
z úřední povinnosti částkou 3 727 257 tis. Kč, tj. 64,2 %,
- nedoplatky z obchodního zboží, vzniklé na základě
celního řízení předložením JSD, částkou 1 490 696 tis. Kč, tj. 25,7 %.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu:

	v tis. Kč
do r. 2003 (včetně)	2 309 046
r. 2004	2 595 241
r. 2005	242 038
r. 2006	381 105
r. 2007	107 284
r. 2008	169 887
Celkem	5 804 601

Celkovou výši nedoplatků ovlivňuje zejména zvýšení počtu vydaných platebních výměrů z moci úřední, u kterých není zajištěn celní dluh, a kde se projevuje neuspokojivá platební morálka dlužníků.

Celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání - uplatňuje celní dluh na ručiteli, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, v evidenci motorových vozidel, ve středisku cenných papírů a spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka. Převážná část nedoplatků je uplatněna v rámci konkurzního řízení, insolvenčního řízení nebo je vymáhána soudní cestou. Nemalou část nedoplatků tvoří pohledávky vůči Kreditní bance Plzeň, a.s., a Union bance Ostrava, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

Vymáhání nedoplatků se řídí zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Od 1.1.2008 do 31.12.2008 byly CÚ vydány výzvy k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě v celkové hodnotě 420 429 tis. Kč a na jejich základě bylo deklaranty uhrazeno 275 893 tis. Kč.

Celní úřady vydaly od 1.1.2008 do 31.12.2008 exekuční příkazy na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank ve výši 232 832 tis. Kč. Na základě vydaných exekučních příkazů bylo v uvedeném období uhrazeno celkem 7 091 tis. Kč.

Celní úřady odepsaly od 1.1.2008 do 31.12.2008 pohledávky pro nedobytnost ve výši 246 067 tis. Kč.

2.2. Pohledávky a nedoplatky SPD a energetických daní

Celková výše nedoplatků ke dni 31.12.2008 činila 2 792,1 mil. Kč, z toho 2 778,0 mil. Kč vnitrostátní SPD a 14,1 mil. Kč energetické daně. Na celkové výši nedoplatků mají největší podíl nedoplatky SPD z minerálních olejů ve výši 1 993,5 mil. Kč a SPD z lihu ve výši 649,2 mil. Kč.

U nedoplatků SPD z minerálních olejů je největší objem evidován u ČR Praha (838,1 mil. Kč) a ČR Ústí nad Labem (500,0 mil. Kč). U nedoplatků SPD z lihu a lihovin u ČR Hradec Králové (173,4 mil. Kč) a ČR Ústí nad Labem (124,8 mil. Kč). Celkový objem nedoplatků SPD z piva činí 5,6 mil. Kč a u nedoplatků SPD z vína a meziproductů činí 1,2 mil. Kč. U SPD z tabákových výrobků byla celková výše nedoplatků 128,5 mil. Kč.

3. Odhalování případů porušování předpisů

Porušování celních předpisů a jeho vývoj jsou patrné z tabulky:

	2005	2006	2007	2008	index 2008/07
Podezření ze spáchání TČ	1 091	832	1 070	715	66,8
Zjištěné celní přestupky	1 264	1 831	1 642	1 624	98,9
Zjištěné jiné správní delikty	4 778	5 302	5 974	6 090	101,9
Zjištěné celní delikty	6 232	4 110	3 789	2 623	69,2

Tak jako v uplynulých letech bylo celními orgány zaznamenáno nejvíce případů při nesprávném uvádění celní hodnoty (podfakturace, tj. uvádění nižších údajů o převodní hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování) a nesprávného původu zboží. Dále se jednalo o nesprávné uvádění sazebního zařazení zboží, včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží.

Cigarety a tabák

V průběhu roku 2008 bylo v oblasti nelegálního obchodování s cigaretami a tabákem odhaleno celkem 333 případů porušení předpisů. Celkový odhadovaný únik na cle a daních činí 396 mil. Kč a zajištěno bylo více jak 71 mil. ks cigaret a 160 tun tabáku.

	2005	2006	2007	2008	index 2008/07
Počet případů	918	504	500	333	66,6
Počet cigaret (mil. ks)	77	102	65	71	109,2
Tabák (t)	254	1 001	696	160	23,0
Únik cla a daní (mil. Kč)	209	1 800	297	396	133,3

V porovnání s rokem 2007 došlo v hodnoceném období roku 2008 v této oblasti jak k poklesu počtu zjištěných případů porušení předpisů, tak i množství zajištěného tabáku. Naproti tomu vzrostl počet zajištěných kusů cigaret a z fiskálního pohledu byl zaznamenán i mírný nárůst zachráněných hodnot z hlediska možného úniku cla a daní.

V hodnoceném období útvary Pátrání ukončily v komoditě „tabákové výrobky“ 52 trestních spisů a celkem 22 jich předaly PČR k zahájení trestního stíhání podle § 162 odst. 1 trestního řádu. Odhadovaný únik na cle a daních činil cca 63 mil. Kč a zajištěno bylo více jak 22 mil. ks cigaret.

Obdobná situace byla i v komoditě „tabák“. Bylo ukončeno 19 spisů a celkem 9 jich bylo předáno PČR do vyšetřování. Únik na cle a daních činil cca 104 mil. Kč a zajištěno bylo více než 68 tun tabáku.

Klíčovou roli v nelegálním dovozu cigaret a tabáku si v hodnoceném období podržela tzv. asijská trasa, charakterizovaná námořní cestou z asijských přístavů do přístavů v západní a jihovýchodní Evropě, odkud dále pokračuje po souši do zemí EU, včetně České republiky. Novou přepravní cestu představuje přímé železniční spojení Peking – Hamburg, které zkracuje dobu přepravy oproti přepravě lodní více jak o polovinu. Do současné doby však nebyly zjištěny žádné relevantní informace o využívání této trasy k pašování zboží.

Celní orgány byly úspěšné při odhalování nelegálních výroben cigaret. Při operaci ASTOR byla zajištěna kromě pachatelů též výrobní linka, 24 mil. ks cigaret a 71 tun tabáku. Tento trend není specifický jen pro ČR, ale i pro další evropské země. Pachatelé se podobně jako nelegální producenti plagiátů cigaret v Asii zaměřují na výrobu kopií cigaret většinou světových značek, produkováných nadnárodními tabákovými společnostmi. Výroba plagiátů cigaret je realizována manufakturní rukodělnou výrobou nebo výrobou na vysokorychlostních výrobních linkách, které jsou velmi dobře ukryté většinou ve starších hospodářských budovách a průmyslových objektech. Podle získaných poznatků je většina této produkce v ČR určena pro teritorium příhraniční oblasti se SRN a Polskem, a to jak pro domácí spotřebu a prodej na černém trhu v ČR, tak i k dalšímu vývozu do zemí EU, zejména SRN a Francie.

Nadále trvá trend spočívající ve snižujícím se počtu případů, kde podíl na daňové kriminalitě spojené s pašováním cigaret a tabáku mají jednotlivci. Naproti tomu zvyšující tendenci mají případy, na kterých se podílí dobře organizované skupiny. Je nutné konstatovat, že černý trh s cigaretami a tabákem v ČR ovládají dlouhodobě vysoce organizované skupiny, přičemž stále vyšší zastoupení v těchto skupinách mají cizinci (především Asiaté).

Minerální oleje

V průběhu roku 2008 bylo v oblasti nelegálního obchodování s minerálními oleji odhaleno celkem 81 případů porušení předpisů. Celkový odhadovaný únik na cle a daních činil 136 mil. Kč.

V porovnání s rokem 2007 došlo v roce 2008 v této komoditě k poklesu ve sledovaných položkách (počet zjištěných případů porušení platných předpisů - index 58,7 a odhadovaný únik na cle a daních - index 23,1). Zmíněný pokles ve fiskální oblasti je dán především tím, že v hodnoceném období roku 2008 byly v rámci trestního řízení realizovány pouze dva případy s vyčísleným únikem na cle a daních cca 50 mil. Kč.

Jako v minulých letech, tak i v roce 2008, bylo základním trendem porušování celních a daňových předpisů v této komoditě provádění neregistrovaných obchodních operací s minerálními oleji, aniž by z těchto výrobků byla řádně odvedena spotřební daň. Dalším, dnes již trvalým trendem, je míchání a přimíchávání pohonných hmot s jinými minerálními oleji a ostatními chemickými látkami nezatíženými spotřební daní. Trend zjištěný v roce 2007, spočívající v uskutečňování obchodních operací v rámci tuzemského zdanitelného plnění, kdy je akumulována ztráta na nepřiznané a neodvedené DPH u jednoho z článků/účastníků předmětného řetězce zdanitelných plnění, byl registrován ve stejné intenzitě i v hodnoceném období.

Etylalkohol a alkoholické nápoje

V průběhu roku 2008 bylo v oblasti nelegálního obchodování se zbožím zatíženým spotřební daní – lihem, resp. zbožím obsahujícím líh (vybrané výrobky), odhaleno celkem 436 případů porušení předpisů. Celkový odhadovaný únik na cle a daních činí 71 mil. Kč a celkově bylo zajištěno přes 1,1 mil. litrů alkoholu.

V porovnání s rokem 2007 nedošlo v roce 2008 v této komoditě k výrazným změnám. Výjimku tvoří počet zjištěných případů, kdy jejich propad byl cca dvoutřetinový.

Útvary Pátrání v hodnoceném období ukončily v této komoditě 36 trestních spisů, z nichž 14 bylo předáno PČR k zahájení trestního stíhání. Odhadnutý únik na cle a daních činil více jak 8 mil. Kč a zajištěno více než 23 tis. litrů alkoholu a alkoholických nápojů. V oblasti nedovolené výroby lihu byly ukončeny 3 trestní spisy, které byly předány PČR k zahájení trestního stíhání.

Pověřené celní orgány v oblasti odhalování nelegálních obchodů s výrobky obsahujícími líh (vybrané výrobky) zjistily značný pokles zajištěného alkoholu, jakož i odhadovaného úniku na cle a daních. Jedná se o důsledek nastavení účinných

legislativních a operativních nástrojů (např. povinné značení lihu), filtrace rizikových zásilek při vstupu na území ČR a legislativních změn ke způsobu denaturace v Polsku (od 15.12.2007 na popud Evropské Komise, a to denaturace nejméně dvěma na sobě nezávislými denaturačními činidly).

V roce 2008 se objevily některé nové trendy v této komoditě, kterými jsou zejména:

- tzv. „garážové pálenice“, kde dochází k nelegální výrobě lihu, která může dosahovat produkce až 6 tis. litrů 70-% lihu měsíčně. Láh je rozprodáván a následně novým majitelem zpracován na různé značky alkoholických nápojů. Tímto způsobem se může dostat do oběhu cca 11 tis. litrů alkoholických nápojů měsíčně,

- nelegální výroba alkoholických nápojů z výrobků označených pod KN ex 38140090 a ex 38200000. Jedná se o dovoz zboží z Polské republiky, respektive nově ze Slovenska, do ČR. Zboží je zpracováváno tak, že je odstraněna denaturační směs denaturačním činidlem Denatonium benzoát (BITREX). Takto nezákonně získaný luh na daňovém území ČR je primárně určen k výrobě lihovin pro český černý trh v tzv. balení jiném než spotřebitelském (nádoby o objemu 25 litrů k prodeji rozlévaného alkoholu), k nadprodukční výrobě lihovin za využití originálů nebo vysoce zdařilých padělků kontrolních pásek a dále k výrobě padělků značkových lihovin. V této souvislosti bylo zjištěno, že dovážené lihové směsi jsou nejčastěji dopravovány do různých skladů na území Moravskoslezského a Zlínského kraje.

- nelegální obchodování s kontrolními pásky ke značení lihu. Jedná se o kontrolní pásky, které byly ve skutečnosti zcizeny daňovému subjektu. Jsou signály o tom, že se objevují na trhu i originály kontrolních pásek, které zřejmě některé firmy zneužily k podloudnému obchodu. Tyto jsou pak užity k označení nezdaněného alkoholu.

- signály o vedení dvojích evidencí v rámci daňových skladů a výrobě mimo bilančního lihu.

Potraviny a zemědělské produkty

V roce 2008 bylo v oblasti zemědělských produktů zjištěno 76 případů porušení celních předpisů, a to v celkové hodnotě 230 mil. Kč. Celkový odhadovaný únik na celní a daních by dosáhl výše 3 mil. Kč.

V porovnání s minulými lety dochází v této komoditě trvale k poklesu ve všech ukazatelích, kromě odhadnuté hodnoty zadrženého zboží. Uvedený trend dokumentuje i fakt, že v roce 2008 útvary Pátrání nešetřily žádný trestný čin v této komoditě.

Dlouhodobě byly nejčastějšími způsoby porušení předpisů nesprávné sazební zařazení zboží, neoprávněné nárokování tarifní kvóty s nulovou celní sazbou. Rovněž byly odhalovány klasické obchodní (fakturační) podvody, kdy nebyly CÚ deklarovány platby za různé služby (technické asistenční poplatky, exkluzivity) nebo kompenzační obchody, takže nebyly ve správné výši deklarovány ceny skutečně placené. Ve spolupráci s ČOI a ČZPI byly v několika případech zjištěny dovozy potravin, které svými užitnými vlastnostmi neodpovídaly požadovaným potravinářským normám (burské oříšky, mandle datle, atp.).

Elektronika, elektrodíly

U komodity elektronika, elektrodíly a náhradní díly k nim bylo v roce 2008 zjištěno celkem 161 případů porušení celních předpisů. Hodnota zajištěného zboží byla odhadnuta na 772 mil. Kč a únik na cle a daních byl vyčíslen částkou ve výši cca 20 mil. Kč.

Oproti předchozímu roku 2007 došlo u této komodity k nárůstu počtu odhalených případů porušení celních předpisů. Předpokládaná hodnota a únik na cle a dani zaznamenaly pokles (o 20 %, respektive 50 %). Příčinu tohoto vývoje lze spatřovat nejspíše v dlouhodobém přesunu pozornosti pachatelů na „výnosnější“ komodity a rovněž i ve značné nasycenosti trhu.

Útvary Pátrání v roce 2008 ukončily 6 trestních spisů, z nichž 3 předaly PČR k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila více jak 843 tis. Kč a zajištěno bylo 493 kusů elektroniky, elektrodílů a náhradních dílů.

Textil a obuv

V případě textilního zboží bylo v roce 2008 zjištěno celkem 763 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadržného zboží byla vyčíslena částkou ve výši 1,5 mld. Kč. Dlouhodobě dochází u této komodity k mírnému nárůstu ve všech sledovaných položkách. Nejčastěji se celní orgány setkávaly s padělky značek Adidas, Nike, Puma, Dolce & Gabbana, Lacoste, Playboy atp. Ve všech případech dovozů textilního zboží původem z Asie se celní orgány setkávaly s faktorem nesprávného uvádění ceny skutečně placené za zboží (předkládání padělaných obchodních faktur s uváděnou cenou ve výši cca 20 % ve srovnání s cenou skutečně placenou) spolu s nově registrovaným stavem úmyslného nepřiznávání a neplacení DPH u takto propuštěného zboží územním finančním orgánům.

V komoditě „Obuv“ bylo v roce 2008 zjištěno celkem 446 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadržného zboží se předpokládá ve výši 1,3 mld. Kč. Zadrženo bylo 643 tis. párů. Jako u předchozí komodity, tak i u „Obuvi“ došlo

k mírnému nárůstu ve všech sledovaných položkách. „Značková“ obuv je na území naší republiky dopravována v kontejnerových zásilkách ve většině silniční dopravou z přístavu Hamburk. Většina záchytů tohoto zboží byla zjištěna v západních Čechách. Z hlediska sortimentu převažují ve většině případů padělky sportovní obuvi značky Adidas, Nike, Puma a Crocs.

Fonografická média

Fonografická média (v současné době zejména nahrané CD a DVD disky) tvoří společně s textilem a obuví komodity, kde jsou nejčastěji porušovaná ustanovení o ochraně duševního vlastnictví. V roce 2008 bylo zjištěno celkem 233 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadrženého zboží se předpokládá ve výši 315 mil. Kč. Počet zadržených kusů CD a DVD disků přesahuje hodnotu 542 tis. kusů. Oproti roku 2007 došlo u této komodity k mírnému poklesu ve všech sledovaných položkách

Omamné a psychotropní látky

V roce 2008 bylo celními orgány České republiky v celkem 136 záchytech zajištěno 209,8 kg omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“).

Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2005 – 2008

	2005	2006	2007	2008	index 2008/07
počet záchytů	319	148	199	136	68,3
hmotnost (kg)	40,2	27,4	53,5	209,8	392,1

Přehled záchytů omamných a psychotropních látek v roce 2006 - 2008

	2006	2007	2008
	Počet záchytů	Počet záchytů	Počet záchytů
Marihuana	92	104	71
Hašiš	27	19	25
Amfetamin	2	2	0
Metamfetamin	14	24	18
Heroin	9	11	9
Kokain	3	21	3
Extáze	1	13	7
Koka listy	0	3	1
LSD	0	2	2
CELKEM	148	199	136

	2006	2007	2008
	Hmotnost v gramech	Hmotnost v gramech	Hmotnost v gramech
Marihuana	5 464,7	9 325,4	173 371,3
Hašiš	291,6	356,4	567,6
Amfetamin	14,4	28,2	0,0
Metamfetamin	862,7	903,2	152,4
Heroin	12 019,9	8 852,0	25 401,5
Kokain	6 733,5	28 559,6	5 492,5
Extáze	2 000,0	4 800,0	4 679,3
Koka listy	0,0	718,7	197,6
LSD	0,0	0,0	0,0
CELKEM	27 386,8	53 543,5	209 862,2

Oproti předchozímu roku 2007, došlo sice k poklesu počtu odhalených případů porušení celních předpisů, ale k značnému nárůstu hmotnosti zachycených OPL. Vedle OPL uvedených v tabulce celní orgány zadržely ještě 15 litrů pseudoefedrinu, 3 tripy LSD a 13,9 gramů houby lysohlávky. Rovněž bylo zadrženo 3 963 ks rostlin marihuany.

Útvary Pátrání v roce 2008 ukončily 67 trestních spisů, z nichž 21 předaly PČR k zahájení trestního stíhání. Mezi nejvýznamnější případy odhalení nelegální přepravy drog v roce 2008 patří zejména zajištění cca 15,5 kg heroinu ukrytého ve 30 balíčcích za zadní evidenční značkou osobního automobilu, zajištění 50 kg marihuany při domovní prohlídce nebo zajištění více jak 5 kg kokainu v cestovním zavazadle cestujícího na lince Uruguay – Španělsko – ČR.

Marihuana – množství, respektive hmotnost zadržené marihuany zaznamenaly dynamický nárůst, a to skoro 20x!. Důvodem je skutečnost, že v ČR se v poslední době rozšířilo nelegální pěstování marihuany tzv. hydroponií, a to zejména u občanů vietnamské národnosti.

Hašiš – není rozšířen v tak velikém měřítku jako marihuana, ale vzhledem k tomu, že je řazen k tzv. „měkkým drogám“, jeho zastoupení na nelegálním trhu je velké. Hašiš se pašuje do ČR hlavně z Holandska, především v poštovních zásilkách nebo kurýry. Oproti roku 2007 došlo o cca 50% navýšení zadržené hmotnosti této drogy.

Kokain – v roce 2008 byl zaznamenán značný propad počtu případů i množství zadržené drogy. Důvodem jsou patrně přijatá opatření na letištích, protože hlavní podíl na přepravě měla a stále má letecká přeprava. Do ČR byl kokain pašován hlavně z Jižní Ameriky.

Heroin – v posledních letech jsou získávány informace, že obchod s heroinem je na území ČR ve stále větší míře organizován osobami turecké národnosti. Větší část dovezeného heroinu je z ČR dále pašována do „starých“ zemí EU, menší část je pak umístěna na nelegální trh v ČR. V potírání pašování heroinu má CS nezastupitelnou roli, neboť droga je pašována většinou se zásilkami legálního zboží nebo v osobních automobilech.

Syntetické drogy - v této oblasti se potvrzuje trend z minulých let, kdy mezi nejoblíbenější druhy OPL na české drogové scéně patří i nadále drogy amfetaminového typu – metamfetamin (pervitin - ČR je produkční zemí) a tablety extáze (XTC). Nelegální obchod s XTC zaznamenal mírně vzestupnou tendenci.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

Celní správa vykonává dohled v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem, výbušninami a zbožím dvojího užití. Jedná se především o kontrolu licencí pro obchodování s tímto materiálem. V této souvislosti spolupracují celní orgány s MPO - Licenční správou a rovněž se zpravodajskými službami. V rámci mezinárodní spolupráce se zástupci CS zúčastňují mezinárodních akcí a seminářů.

Celní orgány v hodnoceném období prováděly ve 3 případech šetření z důvodu podezření z nelegálního obchodování s vojenským materiálem. Jednalo se o vývoz vojenské techniky do zahraničí. V souvislosti s těmito případy je ve spolupráci s dalšími orgány státní správy nadále prověřováno několik právnických a fyzických osob.

V oblasti zahraničního obchodu s radioaktivním materiálem celní orgány dohlíží, zda dovoz, vývoz a průvoz tohoto materiálu je prováděn v souladu se stanovenými předpisy a nařízeními. Kontrola přepravy těchto komodit je realizována prostřednictvím skupin mobilního dohledu, které působí na celém území ČR. Tyto skupiny zároveň vykonávají kontrolní činnost v rámci radiační monitorovací sítě, provádějí jak pravidelná, tak namátková měření výše radioaktivity pomocí mobilních i stacionárních detekčních přístrojů na celém území ČR. V oblasti měření radioaktivity spolupracuje CS s dalšími orgány státní správy, především s SÚJB (Státní úřad pro jadernou bezpečnost), se kterým dochází k pravidelné výměně informací. V roce 2008 nebyl zjištěn žádný případ porušení předpisů souvisejících s jaderným materiálem.

CITES

Za období roku 2008 eviduje CS 71 případů porušení Washingtonské úmluvy CITES. V jednotlivých případech se jednalo o nelegální dovoz jak živých, tak zejména vypreparovaných zvířat, různých druhů trofejí a dalších derivátů. Mezi nejčastěji zadržené živé exempláře patřily želvy, papoušci, hadi, atp. Z trofejí to byly zejména medvědi a krokodýli (preparované hlavy a kůže). Rovněž byly zadrženy různé výrobky, jako například kabelky z krokodýlí kůže, sošky ze zubů a klů, drápy zvířat, exempláře CITES naložené v alkoholu, potravinové přípravky tradiční čínské medicíny apod. Celkem bylo zadrženo 2 389 kusů. V porovnání s minulým obdobím pokračoval trend snižování počtu záchytu živých exemplářů a naopak rostl počet záchytů různých trofejí či výrobků.

C) ZPRÁVA O OPATŘENÍCH V OBLASTI CEN ZA ROK 2008

V roce 2008 pokračovala zbytková cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a to buď formou úředně stanovených cen (pevné ceny, maximální a minimální ceny) nebo formou věcného usměrňování cen. Cenovou regulaci vykonávají cenové orgány, tj. Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví, Energetický regulační úřad, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Český telekomunikační úřad, Celní úřad Kolín a dále kraje a obce v rozsahu a za podmínek stanovených Ministerstvem financí.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2008 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, kraji a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2008 s účinností od 1. ledna 2008. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02/2008 až 04/2008. Rozsah seznamu zboží s regulovanými cenami se k 1. lednu 2008 zúžil o položky týkající se zdravotnictví, neboť zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, byl s účinností od 1. ledna 2008 změněn zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, a působnost při uplatňování a regulaci cen u zdravotních výkonů, léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, stomatologických výrobků a zdravotnických prostředků byla převedena z Ministerstva financí na Ministerstvo zdravotnictví. Rozhodnutí o stanovení maximálních cen léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely podle cenových předpisů vydává Státní ústav pro kontrolu léčiv.

Další změnou s účinností od 1. ledna 2008 bylo zařazení vybraných služeb krematorií (zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením, pronájem obřadních místností) a služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny. Regulace formou věcně usměrňované ceny se uplatňuje v případě, že ceny těchto služeb nebyly stanoveny jako maximální, které mohly stanovit kraje a obce v rámci přenesené působnosti.

Zásadnější změnou k 1. lednu 2008 bylo zvýšení maximálních stropů u vybraných poštovních služeb v rámci věcného usměrňování cen. Dále byla provedena aktualizace maximálních cen mléčných výrobků pro žáky z důvodu zvýšení sazby DPH a aktualizace postupu pro výpočet ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku zahrnovaného do jízdného s ohledem na nákladové změny. Do výčtu pozemků, u nichž má být hrazena cena při nákupu za veřejné prostředky v garantované výši, se zahrnuly i pozemky pro ekologické účely (mokřady,

močály, bažina) vykupované orgány ochrany životního prostředí. Maximální ceny mléčných výrobků byly ještě v roce 2008 dvakrát aktualizovány. K 1. únoru byly zvýšeny ceny jogurtů, smetanových krémů a jogurtových mlék, z důvodu pokrytí očekávané, avšak neposkytnuté dotace od ES. K 8. září byly stanoveny nové maximální ceny pro školní rok 2008/2009, ve kterých bylo zohledněno i ukončení národní podpory mléčných výrobků pro školní mládež.

S účinností od 1. května 2008 byly zrušeny maximální ceny vybraných odborných úkonů Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv. Regulace cen těchto úkonů vycházela ze zákona č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který byl zrušen zákonem č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), jenž zavedl náhrady výdajů, které byly následně stanoveny vyhláškou Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva zemědělství č. 427/2008 Sb., o stanovení výše náhrad výdajů za odborné úkony vykonávané v působnosti Státního ústavu pro kontrolu léčiv a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv s účinností od 15. prosince 2008.

Průměrná míra inflace v roce 2008 dosáhla výše 6,3 %. Jedná se o nejvyšší průměrnou roční míru inflace za posledních deset let. Tento vývoj ovlivnila řada faktorů, mezi které patřil citelný vzestup cen potravin, zvýšení sazby DPH z 5 % na 9 % u některého zboží a služeb, zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků, zvýšení cen energií, nájemného a zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví.

Provedené změny v oblasti regulovaných cen všemi regulačními orgány (MF, MZd, SÚKL, ERÚ, ČTÚ, místní orgány) se zahrnutím daňových změn přispěly cca 2,8 procentním bodem k celkovému meziročnímu růstu spotřebitelských cen 3,6 % (prosinec 2008/prosinec 2007), včetně poplatků pak 4,3 procentního bodu. Z uvedeného vyplývá, že volně sjednávané ceny poklesly o 0,7 %.

Z rozkladu meziročního průměrného přírůstku spotřebitelských cen v roce 2008 vyplývá, že na zvýšení průměrné cenové hladiny o 6,3 % se nejvíce podílely ceny bydlení (2,6 procentního bodu), ceny potravin a nealkoholické nápoje (1,3 procentního bodu) a alkoholické nápoje a tabák (0,9 procentního bodu).

Ceny v oddíle bydlení, voda, energie, paliva vzrostly o 10,3 %. Ceny zemního plynu vzrostly o 24,3 %, elektrické energie o 9,5 %, tepla a teplé vody o 11,7 %, čisté nájemné o 16,2 % (z toho podle zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájmu, o 25,5 % a tržní nájemné o 2,5 %).

Meziroční růst cen potravin, nastartovaný již koncem roku 2007 růstem světových cen surovin a zvýšením sazby DPH z 5 % na 9 % od ledna 2008, kulminoval v lednu, v dalších měsících se zmírňoval a v prosinci došlo k meziročnímu poklesu cen. Ceny pekárenských výrobků vzrostly o 18,0 %, mléko, sýry a vejce o 11,6 % a oleje a tuky o 14,2 %.

Zvýšení sazby DPH a zvýšení cen potravin se projevilo ve veřejném stravování a ubytování, kde ceny jídel v restauracích vzrostly o 6,3 %, v závodních jídelnách o 8,5 % a ve školních jídelnách o 10,3 %. Zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků působilo na růst jejich cenové hladiny o 15,5 %.

Většina cenových pohybů ovlivňující inflaci směrem nahoru se odehrála v lednu, což vedlo k výraznému meziročnímu růstu cen o 7,5 % v tomto měsíci. Cenová hladina se v průběhu roku jen velmi mírně snižovala (ještě v říjnu meziroční zvýšení o 6,0 %). Teprve v listopadu a prosinci došlo k výraznému zpomalení meziročního růstu vlivem poklesu cen potravin a pohonných hmot.

A. ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Plyn

Cena dodávky zemního plynu pro konečné zákazníky se skládá ze čtyř základních složek. První složkou je platba za komoditu, tj. za samotný zemní plyn, jehož cena je dána dovozní cenou plynu, marží a náklady dodavatele, dále jde o platbu za přepravu plynu z hraničního předávacího bodu do domácí zóny jednotlivých distributorů přepravní soustavou a platbu za navazující činnost distribuce plynu do odběrného místa. Čtvrtou složkou je cena za uskladňování plynu.

Od 1. ledna 2007 je trh se zemním plynem plně otevřen, což znamená, že každý konečný zákazník má právo vybrat si svého dodavatele a ceny obchodu a uskladňování jsou dány tržním prostředím. Oprávněnými zákazníky, tedy zákazníky, kteří si mohou vybrat svého dodavatele zemního plynu, všichni koneční zákazníci včetně domácností. K ukončení regulace došlo dnem 31. března 2007. Od 1. dubna 2007 je tedy český trh s plynem již plně liberalizovaný a ceny obchodu a uskladňování jsou v režii jednotlivých obchodníků na trhu.

Cena plynu od společnosti RWE Transgas, a.s., jako dominantního dovozce není již stanovována Energetickým regulačním úřadem na čtvrtletní bázi, jako tomu bylo v období regulace, ale je měsíčně určována společností RWE Transgas, a.s.,

cenovým vzorcem v závislosti na vývoji cen topných olejů a uhlí na světových trzích. Obchodníci regionálních plynárenských společností přebírají tyto měsíční ceny a vytvářejí, v závislosti na struktuře zákaznického portfolia, své ceníky pro jednotlivé segmenty odběratelů. Každý z obchodníků má jinou obchodní politiku, která se projevuje i různými termíny změny cen dodávek pro konečné zákazníky. Pro kategorie domácností jsou ve většině případů ceny měněny čtvrtletně, není to však pravidlem. Pro velké zákazníky jsou ceny stanovovány převážně v měsíční periodě.

Ceny za přepravu plynu a distribuci plynu stanovuje Energetický regulační úřad jedenkrát ročně, vždy s účinností od 1. ledna. Tyto ceny však spolu s cenou za uskladňování plynu představují pouze necelou třetinu celkových nákladů na pořízení plynu. Největší podíl těchto nákladů představuje samotná cena zemního plynu.

V roce 2008 ČSÚ vykázal v jednotlivých čtvrtletích tyto nárůsty cen zemního plynu u dodávek pro domácnosti k 1. lednu o 7,8 %, k 1. dubnu o 3 %, k 1. červenci o 9,7 % a k 1. říjnu o 10 %. Celkově narostly ceny zemního plynu za rok 2008 o 34,0 % (prosinec 2008/prosinec 2007).

Elektrická energie

Výsledná cena dodávky elektřiny pro všechny kategorie konečných zákazníků je složena z pěti základních složek. První složku ceny tvoří neregulovaná cena komodity, tj. elektrické energie označované také jako silová elektřina, jejíž cena je tvořena na tržních principech a v souladu s obchodními strategiemi jednotlivých dodavatelů elektřiny. Ostatní složky ceny zahrnují regulované činnosti monopolního charakteru, mezi něž patří doprava elektřiny od výrobního zdroje prostřednictvím přenosového a distribučního systému ke konečnému zákazníkovi, a dále činnosti spojené se zajištěním stabilního energetického systému z technického hlediska (tzv. zajišťování systémových služeb) i obchodního hlediska (především činnost operátora trhu s elektřinou v oblasti zúčtování odchylek). Poslední složkou výsledné ceny dodávky elektřiny je pak příspěvek na podporu elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů. Tímto způsobem je cena dodávky elektřiny tvořena pro všechny kategorie zákazníků s účinností od 1. ledna 2006, kdy byl český trh s elektřinou zcela liberalizován. Všichni koneční zákazníci včetně domácností jsou oprávněnými zákazníky, a mají tak možnost sjednat si dodávku elektřiny od libovolného dodavatele.

Na liberalizovaném trhu se tedy cena dodávek elektřiny pro konečné zákazníky skládá z regulovaných cen stanovovaných Energetickým regulačním úřadem (distribuce a související služby) a z neregulované ceny silové elektřiny nabízené

jednotlivými dodavateli (obchodníky s elektřinou a výrobci elektřiny), tedy ceny bez vlivu ERÚ. V případě domácností a malých odběratelů připojených na hladinu nízkého napětí tvoří podíl regulovaných položek v průměru méně než 50 procent celkové platby za elektřinu.

Celkové průměrné meziroční zvýšení cen k 1. lednu 2008 za dodávku elektřiny činilo u domácností 9,1 %. Průměrný nárůst regulovaných položek byl 1,8 %, neregulovaná cena silové elektřiny vzrostla v průměru o 17 %.

V případě maloodběru podnikatelů na hladině nízkého napětí byl celkový průměrný meziroční nárůst 8,9 %. Zvýšení ceny pro konkrétního odběratele se liší s ohledem na zvolenou sazbu, charakter a množství spotřeby. Uvedené meziroční změny cen nezohledňují od 1. ledna 2008 nově uplatňovanou ekologickou daň z elektřiny ve výši 28,30 Kč/MWh. Ve skutečnosti je tedy průměrný nárůst cen elektřiny přibližně o jedno procento vyšší, než jsou výše uvedené hodnoty.

ČSÚ vykázal celkový růst spotřebitelských cen elektřiny za rok 2008 (prosinec 2008/prosinec 2007) o 9,5 %.

Léčivé přípravky

Zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, nově převedl od 1. ledna 2008 pravomoc stanovit maximální cenu a výši a podmínky úhrady léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely, u nichž je podle cenového předpisu stanoven tento způsob regulace cen, na Státní ústav pro kontrolu léčiv. Zároveň vymezil pravidla pro stanovení maximálních cen a úhrad, nadefinoval povinnosti žadatelů při podání žádosti o jejich stanovení a určil pravidla pro jednotlivá řízení. SÚKL pak nařídil i konkrétní povinnosti zveřejňování informací.

Hlavní změny v oblasti cenové regulace léčiv jsou následující:

- vymezená kritéria pro postup stanovení maximální ceny specifikovaná v § 39a zákona o veřejném zdravotním pojištění,
- zavedení principu vnější cenové reference (stanovení maximální ceny léčiv v ČR na základě cen léčiv v zahraničí),
- stanovení maximálních cen je vedeno v individuálním správním řízení podle správního řádu (Ministerstvo financí rovněž uplatňovalo správní řízení před přechodem kompetence na MZ),
- informace o průběhu správních řízení jsou veřejně dostupné,
- seznam hrazených léčivých přípravků s maximálními cenami je pravidelně aktualizován.

Od 1. června 2008 nabyl účinnosti Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2008/FAR o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Tento Cenový předpis vymezuje skupiny léčiv, jejichž cena není regulována maximální cenou výrobce, a skupiny léčiv, které nejsou vůbec cenově regulovány (ani maximální cenou výrobce, ani obchodní přírážkou). V tomto období došlo k deregulaci některých lékových forem celkem 123 ATC skupin (z celkem 1192 ATC skupin, které se v roce 2007 vyskytovaly v systému úhrad z veřejného zdravotního pojištění), u kterých byla nalezena reálná obchodovatelnost léčiv minimálně 4 držiteli registrace. Celkem se deregulace dotkla 3525 léčivých přípravků z celkového počtu 8184, které v roce 2007 byly v systému úhrad, což představuje 43 % hrazených léčiv z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

Ústav zahájil v červnu 2008 revizi maximálních cen pro výrobce u léčivých přípravků. Tato revize maximálních cen byla zahájena celkem u 3937 léčivých přípravků a byla vedena ve 1642 správních řízeních. K 31. prosinci 2008 nabylo rozhodnutí o změně maximální ceny právní moci u 2073 léčivých přípravků (tedy 52,65 % z celkového počtu revidovaných přípravků). Díky provedené revizi dojde k ročním úsporám v ceně výrobce ve výši 1,197 mld. Kč (vychází z porovnání nově stanovených maximálních cen výrobce a průměrných obchodovaných cen výrobce za období jednoho roku). O změně maximální ceny ostatních léčivých přípravků v revizi nebylo doposud rozhodnuto především z toho důvodu, že účastníci správních řízení využili své možnosti odvolat se proti rozhodnutí SÚKL.

Dále byla zahájena správní řízení ve vybraných skupinách léčiv kardiovaskulárního systému (referenční skupina 25/2 a 25/3) a ve skupině antipsychotik II. generace. Tato správní řízení se týkala změny výše a podmínek úhrady a změny maximálních cen. Ve skupině léčiv kardiovaskulárního systému bylo zahájeno celkem 27 správních řízení se 102 léčivými přípravky. Tato správní řízení stále probíhají. Ve skupině antipsychotik II. generace bylo zahájeno celkem 13 správních řízení se 48 léčivými přípravky. Rozhodnutí v těchto správních řízeních doposud nebyla vydána.

Tabulka shrnuje průběh správních řízení týkající se revize maximálních cen v roce 2008.

Přehled přípravků, jejichž maximální cena byla revidována:

	Zahájeno – počet	Ukončeno -počet
Revize maximálních cen	3 937	2 073
Revize kardiovaskulární systém (ceny i úhrady)	102	0
Antipsychotika II. Gen. (ceny i úhrady)	48	0
Celkem	4 087	2 073

Podle podkladů Ministerstva zdravotnictví došlo v období 1. ledna 2008 do 30. května 2008 v oblasti regulovaných léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely k nárůstu průměrných cen za balení ve výši 11,52 %. U léčivých přípravků, které nepodléhaly cenové regulaci stanovením maximální ceny (tedy nehrazených přípravků), došlo k nárůstu průměrné ceny za balení ve výši 5,28 %.

V období od 1. června 2008 do 31. prosince 2008 došlo v oblasti regulovaných léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely k průměrnému nárůstu spotřebitelských cen za balení ve výši 8,61 %. U léčivých přípravků, které nepodléhaly cenové regulaci stanovením maximální ceny, ale které byly hrazené z veřejného zdravotního pojištění (tedy byly deregulovány cenovým rozhodnutím MZ) došlo dokonce k poklesu průměrných spotřebitelských cen za balení ve výši 7,85 %. U nehrazených léčivých přípravků (případně přípravků, které při ústavní péči byly hrazeny z nemocničních paušálů) došlo k průměrnému nárůstu spotřebitelských cen ve výši 13,72 % za jedno balení.

Celkový meziroční pohyb u léčivých přípravků ve srovnání se stavem cen k prosinci 2008 oproti prosinci 2007 byl průměrný nárůst spotřebitelských cen za balení 27,54 % u léčivých přípravků regulovaných maximální cenou, pokles průměrných spotřebitelských cen za balení 4,99 % u neregulovaných hrazených přípravků a nárůst průměrných spotřebitelských cen za balení 19,72 % u nehrazených léčivých přípravků.

Vliv na růst cen (veškerý sortiment – hrazené, nehrazené, regulované, neregulované) mělo samozřejmě zvýšení sazby daně z přidané hodnoty z 5 % na 9 %. Hladina cen léčivých přípravků vzrostla o 5,59 mld. Kč (o 5,2 %), z toho byl vliv nárůstu DPH 3,03 mld. Kč.

Nárůst spotřebitelských cen je dále analyzován, ale předběžně je zřejmé, že u neregulovaných léčiv je způsobován rozšířením dostupnosti i vysoce nákladné farmakoterapie, naopak pokles spotřebitelských cen u deregulovaných léčiv je s nejvyšší pravděpodobností způsoben vlivem regulačních poplatků, a tím i poklesem spotřeby nadbytečně předepisovaných léčivých přípravků.

Zdravotnické prostředky

K 1. lednu 2008 nabylo účinnost cenové rozhodnutí MZ ze dne 20. prosince 2007, kterým se stanoví podrobnosti o způsobu cenové regulace zdravotnických prostředků a výkonů optických, pravidla pro stanovení maximální ceny, její změny a zrušení, pravidla pro věcně usměrňované ceny, náležitosti oznamování ceny a náležitosti návrhů na stanovení ceny, její změny a zrušení a pravidla pro stanovení maximální ceny za výkony obchodu.

Obecným rozlišovacím kritériem pro uplatňování cenové regulace je podobně jako u léčivých přípravků skutečnost, zda se jedná o zdravotnický prostředek hrazený z prostředků veřejného zdravotního pojištění, či nikoliv.

Základním režimem cenové regulace u zdravotnických prostředků je věcné usměrňování ceny, založený na podobných principech jako u léčivých přípravků – spočívá tedy v principu závazného postupu při kalkulaci ceny a principu maximálního rozsahu možného zvýšení ceny v kalendářním roce. I zde je závazným postupem kalkulace ceny z MF převzatá koncepce možnosti zohlednění ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku. Ekonomicky oprávněné náklady byly vymezeny demonstrativním negativním seznamem a co se přiměřeného zisku týče, zde byl ponechán prostor pro individuální posuzování regulovaného zboží, obdobně jako u léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely.

Ministerstvo zdravotnictví sice zavedlo institut stanovení maximální ceny, ale pouze u těch zdravotnických prostředků, kde prokazatelně dochází k ohrožení trhu účinky omezení hospodářské soutěže nebo k mimořádné tržní situaci. Do dne psaní této zprávy však MZ žádnou maximální cenu dosud pravomocně nestanovilo, protože předložené žádosti jsou stále ve stadiu rozhodování.

Podobně jako u léčivých přípravků, i u zdravotnických prostředků dochází k oddělení věcně usměrňované ceny, kterou vypočítává tuzemský výrobce či dovozce zahraničního zdravotnického prostředku, a obchodní přírážky distributora, která je regulována institutem maximální obchodní přírážky.

K 1. červnu 2008 vstoupil v účinnost Cenový předpis MZ 2/2008/FAR, který u zdravotnických prostředků ještě blíže přiblížil principy a regulační mechanismy cenové regulaci léčivých přípravků, opravil zjevné formální i technické nedostatky cenového rozhodnutí z 20. prosince 2007 a především připravil půdu pro cenovou deregulaci těch druhů zdravotnických prostředků, kde další regulace není nutná z toho důvodu, že na trhu daných druhů zdravotnických prostředků se vyskytuje dostatečné přirozená konkurence.

Podobně jako u regulačních mechanismů léčivých přípravků, i u agendy zdravotnických prostředků byl cenový předpis MZ 2/2008/FAR doplněn cenovým rozhodnutím MZ 2/09-FAR, který provádí deregulační politiku MZ stanovením seznamu regulovaných zdravotnických prostředků. Oproti stavu k 31. květnu 2008 tak z cenové regulace byly vyjmuty zdravotnické prostředky na poukaz z téměř poloviny podskupin číselníku VZP a asi 20 % podskupin číselníku implantabilního zvlášť účtovaného materiálu. Podrobné souhrnné statistiky se v současné době nevedou, proto nelze poskytnout přesný počet zdravotnických prostředků. Stejně tak chybí zákonné zmocnění pro adekvátní cenovou analýzu vývoje cen zdravotnických prostředků v čase.

Stomatologické výrobky a výkony

K 1. lednu 2008 došlo k nabytí účinnosti cenového rozhodnutí ze dne 20. prosince 2007, kterým se stanoví maximální ceny zdravotní péče zubních lékařů hrazené z veřejného zdravotního pojištění a stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Cenové regulaci stanovením maximální ceny nadále podléhají pouze plně hrazené stomatologické výrobky. Částečně hrazené stomatologické výrobky a materiály pro výrobu stomatologických výrobků jsou cenově deregulovány.

Cenové regulaci stanovením maximální ceny podléhá také zdravotní péče zubních lékařů. Maximální ceny stanovilo MZ, a to na základě jednotlivých zdravotních výkonů zubních lékařů identifikovaných kódy úhradových mechanismů zdravotních pojišťoven.

Zdravotní výkony

K 1. lednu 2008 došlo k převzetí agendy cenové regulace zdravotních výkonů z MF na MZ, jejíž jádro spočívá v převzetí stanovování maximálních cen zdravotní péče a specifických zdravotních výkonů, provedených na základě individuálních pokynů vydaných v kompetenci jednotlivých resortů ústředních orgánů státní správy.

Rozsah jednotlivých regulovaných položek byl kompletně převzat z MF a došlo pouze k úpravě maximálních cen, do jejichž výší byly promítnuty inflační vlivy a zvýšení hodnoty bodu. Cenové rozhodnutí v nezměněné podobě bylo platné po celý rok 2008.

Nájemné

Ústavním soudem byly k 20. březnu 2003 zrušeny všechny cenové předpisy o regulaci nájemného z bytu kromě obecných ustanovení občanského zákoníku. Od té doby nájemné z bytu není cenově regulováno a sjednávání nájemného se řídí pouze obecnými ustanoveními občanského zákoníku a lze ho měnit pouze vzájemnou dohodou stran nájemní smlouvy. V současné době neexistuje cenový předpis, který by obsahoval regulaci nájemného z bytu.

S účinností od 31. března 2006 byl přijat zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu, který umožňuje v případě, že nedojde k dohodě mezi majitelem bytu a nájemcem o výši nájemného, majiteli jednostranně ročně zvyšovat nájemné od 1. ledna 2007 a dále po další čtyři roky, ale velmi diferencovaně podle velikosti a atraktivnosti obce. Základní ceny, cílové hodnoty, maximální přírůstky, územní rozčlenění obcí a rozřazení obcí do velikostních kategorií podle počtu obyvatel a postup při vyhledávání maximálního přírůstku měsíčního nájemného pro konkrétní byt obsahuje sdělení Ministerstva pro místní rozvoj č. 151/2007 Sb., které bylo vydáno na základě zmocnění ve výše citovaném zákoně.

Zákon rovněž obsahoval i podstatné změny občanského zákoníku a to již s účinností od dubna roku 2006. Majitelé domů mají možnost v některých případech dát nájemníkovi výpovědi bez přivolení soudu. Nájemce pak má možnost podat do 60 dnů žalobu na určení neplatnosti výpovědi k soudu. Rovněž byly zpřísněny podmínky pro přechod nájmu (vnuci, druzi a družky apod.).

ČSÚ vykázal v roce 2008 nárůst čistého nájemného o 16,2 %, v tom nájemného jednostranně zvýšeného podle zákona č. 107/2006 Sb. o 25,5 % a tržního nájemného o 2,5 %. Nárůst nájemného podle zákona o jednostranném zvýšení nájemného se však v Praze pohyboval podle kategorií bytů a jednotlivých městských částí u I. kategorie od 21,8 % do 35 %, u II. kategorie od 30,9 % do 45,2 %, u III. kategorie od 35,8 % do 50,6 % a u IV. kategorie od 47,7 % do 63,7 %. Kategorie bytů byly sice zrušeny, ale pro postupy, které vydává MMR k propočtům jednorázového navýšení nájemného podle zákona č. 107/2006 Sb., se nadále uplatňují.

Nemovitosti, jejichž cena je hrazena ze státních prostředků

Cena nemovitostí (staveb, bytů, nebytových prostorů, pozemků a trvalých porostů), která je plně nebo zčásti hrazena ze státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu, může být běžně sjednána jen do výše ceny zjištěné podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Podle § 12 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, může Ministerstvo financí ve veřejném zájmu poskytnout kupujícímu předchozí souhlas se sjednáním ceny vyšší. Žádosti o vyšší ceny musí být doloženy znaleckým posudkem o ceně zjištěné podle zákona o oceňování majetku a věcným zdůvodněním navrhované výše žádané vyšší kupní ceny nemovitosti.

Uvedené ustanovení je využíváno pro výkup nemovitostí (převážně pozemků) státem ve veřejném zájmu [investice zejména do dopravy (dálnice, rychlostní komunikace, silniční obchvaty měst a železniční koridory), sporadicky v resortu vnitra, obrany, zemědělství (protipovodňová opatření), životního prostředí, kultury a zdravotnictví]. Pro redukci počtu žádostí o předchozí souhlas Ministerstva financí se sjednáním vyšších výkupních cen byla původně jediná minimální cena pozemků 40,-, resp. 50,- Kč/m² výměrem MF č. 01/2007 kategorizována podle skutečného účelu využití pozemků v praxi v rozpětí od 5,- do 80,- Kč/m². K omezení počtu zahajovaných vyvlastňovacích řízení byly minimální ceny pozemků opakovaně diferencovány výměrem MF č. 01/2009 s tím, že byly částečně zvýšeny pozemky pro železniční dráhy (75,- Kč/m²), dálnice a rychlostní komunikace (100,- Kč/m²), silnice I. třídy (70,- Kč/m²), stavby protipovodňových opatření (60,- Kč/m², resp. 30,- Kč/m² pro pozemky s nimi funkčně spojené) a ekologické účely (10,- Kč/m²), kterými se v daném případě rozumí výkup trvalých travních porostů, bažin, močálů, mokřadů, popř. pozemků přírodních vodních ploch pro zvýšenou ochranu životního prostředí.

Tabákové výrobky

U tabákových výrobků pokračovala regulace cen, která byla vynucena v r. 2001 zavedením dvousložkové sazby spotřební daně u těchto výrobků. Při výpočtu procentní části sazby daně se vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele. Od července roku 2005 je uplatňována dvousložková spotřební daň pouze u cigaret, a proto jsou od té doby regulovány jen ceny cigaret. U ostatních tabákových výrobků důvod k regulaci cen pominul.

S účinností od 1. ledna 2008 byl vydán Celním úřadem Kolín cenovým rozhodnutím Seznam cigaret s pevnými cenami pro konečného spotřebitele a do konce roku jeho 13 dodatků, kterými byly stanoveny pevné ceny pro konečného spotřebitele nových cigaret a provedeny změny pevných cen stávajících cigaret. Tyto pevné ceny cigaret zahrnují novou (vyšší) sazbu spotřební daně platnou od 1. ledna 2008.

Maximální ceny mléka a mléčných výrobků pro žáky škol

Maximální ceny mléčných výrobků byly v průběhu roku 2008 několikrát změněny. S účinností od 1. ledna 2008 (výměr MF č. 01/2008 ze dne 29. listopadu 2007) bylo zejména nezbytné v cenách promítnout zvýšenou DPH; částečně byl také zohledněn i výrazný růst cen mléka na trhu. Koncem prosince 2007 bylo rozhodnuto o nových sazbách podpor ES, přičemž každý členský stát má povinnost zohlednit výši podpor v cenách pro žáky. Proto byl vydán další výměr MF (výměr č. 02/2008 ze dne 11. ledna 2008), který změny podpor zohledňoval. Současně s tím bylo přihlédnuto i k aktuálnímu vývoji cen na trhu mléka a provedeno dobilancování vlivů DPH.

Změn doznaly i předpisy ES (danou oblast nově usměrňuje nařízení Komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách). Zásadním způsobem se změnilo i nařízení vlády č. 205/2004 Sb., usměrňující danou problematiku v ČR, neboť jeho novelou č. 319/2008 Sb. ze dne 20. srpna 2008 došlo s účinností od 31. srpna 2008 k ukončení poskytování národních podpor.

Pro školní rok 2008/2009 bylo při respektování výše uvedených skutečností výměrem MF č. 04/2008 ze dne 8. září 2008 stanoveno 59 podporovaných maximálních cen mléčných výrobků, dodávaných do škol za nižší ceny, avšak již pouze se zohledněním podpor, poskytovaných z finančních zdrojů ES. Neposkytování národních podpor, které byly poměrně vysoké, mělo za následek značné zvýšení maximálních cen. Oproti červnu 2008 byly maximální ceny od září u jednotlivých výrobků v systému běžné distribuce zvýšeny o 1,80 Kč až 3,50 Kč, u automatů pak o 2,50 Kč až 3,70 Kč za kus. Zvýšení cen je adekvátní výši zrušených národních podpor.

Počet nově stanovených cen pro čerpání podpor činí pouze cca 40 % počtu cen školního roku 2007/2008. Podstatné zúžení sortimentu dotovaných mléčných výrobků ve školách způsobily zejména nové předpisy ES, které sice nově umožňují vyšší

čerpání unijních podpor než dříve, avšak pro vyšší obsah cukru, než je povoleno, nemohou mlékárny do doby, než dají receptury s požadavky ES do souladu, na řadu výrobků podpory čerpat.

II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Cena tepelné energie je regulována formou věcného usměrňování. Do ceny může dodavatel promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, které souvisejí s výrobou a rozvodem tepelné energie, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty. Podmínky pro tvorbu ceny tepelné energie umožňují při kalkulaci ceny zohledňovat jednotlivým dodavatelům tepelné energie specifické podmínky v různých systémech centralizovaného zásobování teplem i jednotlivých tepelných zdrojích (např. rozsah, stáří, stav).

Výše ceny tepelné energie závisí především na vývoji cen uhlí a zemního plynu, protože náklady na palivo nad ostatními náklady v ceně tepelné energie výrazně převládají.

Pro účely cenové regulace stanovil Energetický regulační úřad úroveň cen tepelné energie pro jednotlivé úrovně předání tepelné energie pro rok 2008 takto:

Úroveň předání tepelné energie	Úroveň ceny Kč/GJ		
	Uhlí	Ostatní palivo	
	od 1.1.2008	od 1.1.2008	od 1.10.2008
- z výroby při instalovaném tepelném výkonu zdroje nad 10 MW	232,00	334,00	400,00
- z primárního rozvodu CZT	320,00	417,00	495,00
- z výroby při instalovaném tepelném výkonu zdroje do 10 MW	389,00	482,00	569,00
- z centrální výměňkové stanice			
- z rozvodů z blokové kotelny	412,00	505,00	592,00
- z venkovních sekundárních rozvodů			
- z domovní předávací stanice			
- z domovní kotelny			

V případě ostatních paliv došlo k navýšení úrovně ceny od 1. 10. 2008, a to vlivem nárůstu cen zemního plynu a topného oleje, které mezi ostatními palivy převažují.

Průměrné uplatňované ceny tepelné energie (včetně DPH) v roce 2008 určené konečným spotřebitelům:

Průměrná výše ceny tepelné energie	Uhlí Cena [Kč/GJ]	Ostatní palivo Cena [Kč/GJ]	Průměr Cena [Kč/GJ]
Předběžná k 1. 1. 2008	397,97	507,42	452,45
Očekávaná výsledná za r. 2008	397,97	537,70	467,51

Průměrná cena tepelné energie v roce 2008 oproti roku 2007 vzrostla o 13,0 %, z toho na bázi uhlí 7,9 % a na bázi ostatních paliv (zejména plyn) 16,0 %.

ČSÚ vykázal za celý rok 2008 (prosinec2008/prosinec2007) nárůst věcně usměrňovaných cen tepla a teplé vody o 14,4 %.

Voda

a) Povrchová voda

U povrchové vody odebrané z vodních toků byly uplatňovány nadále věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povrchová voda slouží např. pro výrobu pitné vody, průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín.

b) Pitná voda a odvedená voda („vodné“ a „stočné“)

Ceny pitné vody a odvedené odpadní vody byly nadále regulovány formou věcného usměrňování cen. Pravidla regulace cen zahrnovala možnost uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Podíl jednotlivých složek nebyl v roce 2008 měněn. Český statistický úřad vykázal v roce 2008 (prosinec 2008/prosinec 2007) nárůst cen pitné a odvedené vody o 8,4 %.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. V rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů byl pro rok 2008 koeficient růstu provozních nákladů změněn z 1,10 v roce 2007 na 1,083 v roce 2008 a byla zvýšena cena autobusu z 3,5 na 4,0 mil. Kč. V souladu se změnou výše daně z přidané hodnoty z 5 % na 9 % byly s účinností od 1. ledna 2008 upraveny ceny pro propočet plného (obyčejného) věcně usměrněného jízdného.

ČSÚ vykázal za rok 2008 (prosinec 2008/prosinec 2007) nárůst cen osobní autobusové dopravy o 10,2 %.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

K 15. červnu 2008 provedly České dráhy změny některých obchodních nabídek, byla např. upravena cena Kilometrické banky z 1 600 Kč na 1 800 Kč, zvýšily se ceny denních síťových jízdenek, byly zrušeny některé výhodné tarify (např. byla zrušena jízdenka SC Net na vlaky Pendolino).

K 14. prosinci 2008 provedly České dráhy další úpravy jízdného. Ceny obyčejného jízdného každého tarifního kilometru byly zvýšeny o 2 Kč, spolu s tímto zvýšením se zvýšilo také zákaznické jízdné, které je odvozováno z cen obyčejného jízdného, cena Kilometrické banky se zvýšila o 200 Kč, zvýšila se také cena zákaznické karty vydávané na 3 roky z 600 Kč na 990 Kč.

ČSÚ vykázal za rok 2008 (prosinec 2008/prosinec 2007) nárůst cen osobní železniční dopravy o 8,4 %.

Vnitrostátní poštovní služby

U vnitrostátních poštovních služeb je dlouhodobě uplatňována regulace cen formou věcného usměrňování. Tyto ceny tvoří, v souladu s danými pravidly, přímo poskytovatel, tj. Česká pošta, s.p., která může ceny jednotlivých produktů měnit v závislosti na vývoji ekonomicky oprávněných nákladů a potřeby přiměřeného zisku. Výše věcně usměrňovaných cen nesmí u základních služeb překročit nejvýše

přípustné částky stanovené Ministerstvem financí. S účinností od 1. ledna 2008 byly nejvýše přípustné částky zvýšeny, u významného produktu obyčejné psaní standard ze 7,50 Kč na 10,00 Kč a současně byla zvýšena hmotnost této zásilky z 20 g na 50 g. Zároveň byl počet poštovních produktů se stanovenou nejvýše přípustnou částkou snížen. Z tohoto seznamu byly vyňaty balíky, jejichž trh je plně otevřen konkurenci a většina z těchto zásilek je používána podnikatelskými subjekty a poštovní poukázka C (hotovost-hotovost), jejíž počty v důsledku rozvoje bezhotovostního platebního styku nedosahují významného počtu. Rozsah souboru poštovních služeb podléhajících obecným pravidlům věcného usměrňování cen nebyl měněn.

Služby krematorií

Do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny, byly k 1. lednu 2008 zařazeny služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením a pronájmem obřadních místností. Tato regulace se uplatňuje v případě, že ceny těchto služeb nebyly stanoveny jako maximální, které mohly stanovit kraje a obce v rámci přenesené působnosti.

Služby hřbitovní

Do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny, byly k 1. lednu 2008 zařazeny služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa. Tato regulace se uplatňuje v případě, že ceny těchto služeb nebyly stanoveny jako maximální, které mohly stanovit kraje nebo obce v rámci přenesené působnosti.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

V rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, byly provedeny 2 novely týkající se cenových zákonů s účinností od 1. ledna 2008 a nově upravena regulace cen léčiv v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění:

a) Zákon č. 265/1990 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen

Kompetence při uplatňování a regulaci cen u zdravotních výkonů, léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, stomatologických výrobků a zdravotnických prostředků a provádění cenové kontroly u zdravotních výkonů přešla

k 1. lednu 2008 z Ministerstva financí na Ministerstvo zdravotnictví. Současně se Státní ústav pro kontrolu léčiv stal orgánem, který vydává rozhodnutí o stanovení maximálních cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely a provádí cenovou kontrolu u léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků.

b) Zákon č. 526/1991 Sb., o cenách

Zde se změna týkala pouze drobné úpravy § 10, kde se nově uvádí, že Ministerstvo zdravotnictví od 1. ledna 2008 zveřejňuje předpisy o regulaci cen ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví.

c) Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, byla s účinností od 1. ledna 2008 současně provedena novelizace zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. V části šesté tohoto zákona je obsažena nově upravena regulace cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Tímto se vlastně tento zákon stal dalším zákonem, který řeší regulaci cen a to v oblasti zdravotnictví. Maximální ceny léčiv jsou nově odvozovány od průměru výrobních cen vybraných členských států Evropské unie s paritou kupní síly blízkou České republice, popřípadě od průměru 3 nejnižších výrobních cen v ostatních členských státech Evropské unie nebo na základě výrobní ceny nejbližšího terapeuticky porovnatelného léčivého přípravku nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely, které jsou dostupné v České republice, a není-li takových, nejnižší výrobní cenu nejbližšího terapeuticky porovnatelného přípravku v členských státech Evropské unie.

d) Vyhláška č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

Od 1. února 2008 nabyla účinnosti nová vyhláška č. 3/2008 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o oceňování majetku. Došlo k aktualizaci příloh s koeficienty změn cen staveb a s koeficienty prodejnosti. Dále byly aktualizovány základní ceny garáží, bytů, rekreačních chat a zahrádkářských chat pro oceňování těchto staveb porovnávacím způsobem. Vzhledem k tomu, že prováděcí vyhláška se každý rok aktualizuje a zákon již platí 10 let, byla vydána nová prováděcí vyhláška.